

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΕΣΥΠ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

8^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2011

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΕΣΥΠ

8^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

Η 8η συνεδρίαση της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) πραγματοποιείται την Τετάρτη 2 Φεβρουαρίου 2011 και ώρα 12.00 το μεσημέρι στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων των Γενικών Αρχείων του Κράτους, οδός Δάφνης 61, Ψυχικό, υπό την Προεδρία του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας Καθηγητή Αλέξη Λυκουργιώτη.

Στη συνεδρίαση παρίστανται τα ακόλουθα μέλη της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ:

- 1. Αλέξης Λυκουργιώτης**
Πρόεδρος Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
- 2. Ανδρέας Λύτρας**
Πρόεδρος Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
Καθηγητής και Αντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου
- 3. Βαγγέλης Πολίτης - Στεργίου**
Πρόεδρος Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Καθηγητής και Πρόεδρος ΤΕΙ Μεσολογγίου
- 4. Πηνελόπη Σπηλιώτη**
Αναπληρωματική της Ευαγγελίας Σοφούλη, εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας
Προϊσταμένη Διεύθυνσης Εποπτείας Ερευνητικών Φορέων ΓΓΕΤ
- 5. κ. Ιγνάτιος**
Εκπρόσωπος Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδας
Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού
- 6. Κωνσταντίνος Γουργουλιάνης**
Αναπληρωματικός του Θεόδωρου Παπαθεοδώρου, εκπρόσωπος της Συνόδου των Πρυτάνεων
Καθηγητής και Πρύτανης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- 7. Παύλος Καρακολτσίδης**
Εκπρόσωπος της Συνόδου των Προέδρων ΤΕΙ
Καθηγητής και Πρόεδρος ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
- 8. Κλήμης Ναυρίδης**
Πρόεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
- 9. Δημήτριος Μαθαίου**
Πρόεδρος Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
- 10. Γεώργιος Μπαγάκης**
Πρόεδρος Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

11. Κωνσταντίνος Αυγουστάκης

Αναπληρώνει στην παρούσα συνεδρίαση τον Νικόλαο Σταυρακάκη, εκπρόσωπος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Πανεπιστημίων
Μέλος ΕΓ ΠΟΣΔΕΠ

12. Απόστολος Κοκκόσης

Αναπληρωματικός του Ιωάννη Τσάκνη, εκπρόσωπος του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΠ) των ΤΕΙ
Καθηγητής ΤΕΙ Πειραιά

13. Δημήτρης Πετπές

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
Πρόεδρος Δ.Σ. Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

14. Δρακούλης Φουντουκάκος

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων

15. Παρασκευάς Δαλιάνης

Κοινός Εκπρόσωπος Επιστημονικών Οργανώσεων Πανελλαδικής Εμβέλειας στους τομείς των μαθηματικών, της φυσικής, της χημείας, της βιολογίας, της γεωλογίας, της πληροφορικής και της φιλολογίας
Ένωση Πληροφορικών Ελλάδος

16. Σταύρος Κυριαζής

Αναπληρωματικός του Δημήτριου Δημόπουλου, κοινός εκπρόσωπος Επαγγελματικών Σωματείων Αποφοίτων ΤΕΙ
Αντιπρόεδρος Πανελληνίου Συλλόγου Τεχνολόγων Ακτινολόγων

17. Χρυσή Βιτσιλάκη

Αναπληρωματική της Σοφίας Γιαννακά, εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ
Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

18. Φίλιππος Τσαλίδης

Αναπληρωματικός του Άρη Σπηλιωτόπουλου, εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας
Καθηγητής Πανεπιστημίου Θράκης

19. Χρήστος Γούδης

Εκπρόσωπος ΛΑΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, Δ/ντής Ινστιτούτου Αστρονομίας & Αστροφυσικής Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών

20. Ιωάννα Κοντούλη

Εκπρόσωπος Οικολόγων Πράσινων
Τοπογράφος - Μηχανικός

21. Κυριάκος Βιρβιδάκης

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ)
τ. Δήμαρχος Χανίων

22. Απόστολος Κατσιφάρας

Εκπρόσωπος Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ)
Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας

23. Χρήστος Νάστας

Αναπληρωματικός του Ιωάννη Βαρδακαστάνη, εκπρόσωπος Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.)
Γενικός Γραμματέας Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.)

Από τη συνεδρίαση απουσιάζουν οι:

1. Γιάννης Καζάξης

Πρόεδρος Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

2. Ηλίας Πλασκοβίτης

Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Οικονομικών

3. Βασίλης Κουλαϊδής

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

4. Δημοσθένης Δασκαλάκης

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

5. Γιάννος Λιβανός

Εκπρόσωπος Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς
Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς

6. Κομνηνός Μαντάς

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)
Πρόεδρος Δ.Σ. Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

7. Κωνσταντίνος Παπαντωνόπουλος

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

8. Μιχάλης Κουρουτός

Εκπρόσωπος Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)
Μέλος Διοίκησης ΓΣΕΕ, Γραμματέας Εκπαίδευσης ΓΣΕΕ

9. Φώτης Λίτσος

Εκπρόσωπος Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ)
Μέλος Δ.Σ. ΠΑΣΕΓΕΣ

10. Ηλίας Ηλιόπουλος

Εκπρόσωπος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
Γενικός Γραμματέας ΑΔΕΔΥ

11. Γιάννης Κυριακού

Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
Συντονιστής Μονάδας Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του ΣΕΒ

12. Έφη Καλαμαρά

Εκπρόσωπος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς

Η Ε.Φ.Ε.Ε., η Ε.Σ.Ε.Ε., η Βουλή των Εφήβων, η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας - το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας - η Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας - ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος - η Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία και ο Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος που ορίζουν έναν κοινό εκπρόσωπο καθώς και το Κ.Κ.Ε. δεν όρισαν εκπροσώπους.

Στη συνεδρίαση παρίσταται ο Ειδικός Γραμματέας Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων Καθηγητής κ. Βασίλης Παπάζογλου.

Αρμόδια για την τήρηση των πρακτικών η Άντζελα Σουφλή, προϊσταμένη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας.

Η συνεδρίαση αρχίζει στις 12.00 το μεσημέρι, αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας.

A. ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Ακαδημαϊκή οργάνωση: σχέση Σχολής – Τμήματος, Προγράμματα σπουδών.
2. Ρυθμίσεις που σχετίζονται με το προσωπικό των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ.

Πριν από την έναρξη της συζήτησης αποφασίστηκε ομόφωνα η σημερινή συνεδρίαση να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 10 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΕΣΥΠ.

Θέμα 1: Ακαδημαϊκή οργάνωση: σχέση Σχολής – Τμήματος, Προγράμματα σπουδών

Στην αρχή της συζήτησης ο Πρόεδρος παρουσίασε συνοπτικά την εισήγησή του για το θέμα, η οποία είχε ήδη αποσταλεί ηλεκτρονικά στα μέλη. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο σε όλα τα μέλη, ώστε να τοποθετηθούν επί του θέματος. Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών.

Θέμα 2: Ρυθμίσεις που σχετίζονται με το προσωπικό των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ

Στην αρχή της συζήτησης ο Πρόεδρος παρουσίασε συνοπτικά την εισήγησή του για το θέμα, το γραπτό κείμενο της οποίας διανεμήθηκε στα μέλη. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο σε όλα τα μέλη, ώστε να τοποθετηθούν επί του θέματος. Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών. Στο τέλος ο Πρόεδρος ανέφερε ότι μετά τη διεξοδική συζήτηση στο Συμβούλιο, η άποψη που διαμόρφωσε τελικά για τη διαδικασία εκλογής μελών ΔΕΠ διαφέρει σε δύο σημεία από την αρχική του εισήγηση, τα οποία θα αποτυπωθούν στο τελικό κείμενο των πρακτικών (συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος από την Κοσμητεία και της εισηγητικής επιτροπής για θέση ΔΕΠ από το εκλεκτορικό σώμα).

Ακολούθως παρατίθενται οι γραπτές τοποθετήσεις του Προέδρου και των μελών και για τα δύο θέματα σύμφωνα με το άρθρο 10 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΕΣΥΠ.

Η συνεδρίαση έληξε στις 18.00 το απόγευμα της Τετάρτης 2 Φεβρουαρίου 2011.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΣΥΠ

ΑΝΤΖΕΛΑ ΣΟΥΦΛΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΛΕΞΗΣ ΛΥΚΟΥΡΓΙΩΤΗΣ

Κείμενα που κατέθεσαν τα μέλη της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ μετά από τη συζήτηση κάθε θέματος κατά τη σημερινή συνεδρίαση. Παρατίθεται πρώτα η τοποθέτηση του Προέδρου και κατόπιν οι τοποθετήσεις των μελών κατά τη σειρά που έλαβαν το λόγο.

Θέμα 1: Ακαδημαϊκή οργάνωση: σχέση Σχολής – Τμήματος, Προγράμματα σπουδών

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ιστορική Ανασκόπηση. Επιτρέψτε μου αρχίζοντας μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση που σχετίζεται με το θέμα. Έως το 1982 η βασική ακαδημαϊκή μονάδα των ελληνικών Πανεπιστημίων ήταν η Σχολή. Τη Σχολή συγκροτούσαν οι έδρες. Μια Σχολή μπορούσε να χορηγεί ένα πτυχίο (π.χ. Ιατρική) ή περισσότερα πτυχία (π.χ. Φυσικομαθηματική). Σε κάποιες περιπτώσεις η Σχολή κάλυπτε το εύρος ενός ολόκληρου Ιδρύματος (π.χ. Ανωτάτη Εμπορική). Από την άποψη αυτή υπήρχε επομένως κάποια πολυτυπία αναφορικά με τη Δομή. Ωστόσο, σε όλες τις περιπτώσεις που η Σχολή παρείχε περισσότερα από ένα πτυχία, οι φοιτητές εισέρχονταν απευθείας σε «πρόγραμμα μαθημάτων» που οδηγούσε στο αντίστοιχο πτυχίο, όπως για παράδειγμα σε πρόγραμμα που οδηγούσε σε πτυχίο Χημείας ή Φυσικής στο πλαίσιο της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Πατρών, το 1964, επιχειρήθηκε για πρώτη φορά η εισαγωγή φοιτητών σε γενικό Πρόγραμμα της Σχολής με τον τίτλο «Τμήμα Εισαγωγής στις Θετικές Επιστήμες» που θα διαρκούσε δύο χρόνια. Στη συνέχεια οι φοιτητές θα ακολουθούσαν διετή ή τριετή προγράμματα που θα οδηγούσαν σε αντίστοιχα πτυχία. Το πρόγραμμα αυτό λειτούργησε για ένα έτος μόνο για την πρώτη σειρά φοιτητών που εισήχθησαν το 1966. Η πτώση της κυβερνήσεως Γ. Παπανδρέου, που είχε σχεδιάσει αυτή τη δομή, οδήγησε στην αντικατάσταση της διοικούσας επιτροπής από τη νέα κυβέρνηση. Η νέα διοικούσα επιτροπή αποφάσισε τότε την ευθυγράμμιση της οργάνωσης των σπουδών του νέου Πανεπιστημίου με εκείνη που είχαν τα παλαιότερα.

Με το νόμο 1268/1982 η δομή αλλάζει σημαντικά. Καταργήθηκαν οι έδρες, οι Σχολές διατηρήθηκαν αλλά μάλλον για λόγους ιστορικούς, με τους Κοσμήτορες να διατηρούν ελάχιστες αρμοδιότητες. Κυρίαρχη διοικητική οντότητα αναδείχθηκε το Τμήμα, το οποίο παρέχει κατά κανόνα ένα πτυχίο. Επομένως, από το 1982 καθιερώνεται στην πράξη μια αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία «Τμήματος- Πτυχίου». Είναι πραγματικά, πολύ ενδιαφέρον να σημειώσει κανείς ότι ήδη από το νόμο 1268/1982 παρέχεται η δυνατότητα στα Πανεπιστήμια να συγκροτούν διατμηματικά πτυχία. Από όσο γνωρίζω αυτή τη δυνατότητα δεν αξιοποίησε κανένα Πανεπιστήμιο. Σημειώθηκαν κάποιες απόπειρες που συνάντησαν, ωστόσο, την αντίδραση τμημάτων της ακαδημαϊκής κοινότητας, αν και πάντοτε υποστηρίζονταν από πολλούς ακαδημαϊκούς δασκάλους.

Το 1995 σημειώνεται μια ακόμη σημαντική αλλαγή στην ακαδημαϊκή δομή που συνδέεται όμως με ένα μόνο Πανεπιστήμιο, το «Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο», που εντάσσεται στο χώρο της «ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης». Σύμφωνα με τον Ιδρυτικό του νόμο η Σχολή είναι η σπουδαιότερη ακαδημαϊκή μονάδα. Δεν υπάρχει το Τμήμα ως διοικητική οντότητα. Η Σχολή οργανώνει προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα που οδηγούν αντίστοιχα πτυχία. Τα προγράμματα είναι συνδυασμοί θεματικών ενοτήτων που έχει αναπτύξει η κάθε Σχολή του Πανεπιστημίου. Κάθε θεματική ενότητα καλύπτει την ύλη τριών περίπου συγγενών προπτυχιακών μαθημάτων.

Η Σχολή ως βασική διοικητική οντότητα. Ας έρθουμε τώρα στο κείμενο διαβούλευσης. Μελετώντας το κεφάλαιο «νέες αρχές ακαδημαϊκής οργάνωσης και οργάνωσης σπουδών», το οποίο σας έχει σταλεί ηλεκτρονικά, θα μπορούσε να διαπιστώσει κανείς πολύ ενδιαφέροντα σημεία. Επιτρέψτε μου όμως να εστιάσω, για την οικονομία της συζήτησης, σε κάποια από αυτά που τα θεωρώ ως βασικές επιδιώξεις της προτεινόμενης μεταρρύθμισης. Το πρώτο είναι ότι επιδιώκεται η επαναφορά της Σχολής ως βασικής

διοικητικής οντότητας αντί του Τμήματος, το οποίο όμως διατηρείται ως ουσιώδης εκπαιδευτική οντότητα, αφού η Σχολή αναθέτει σε αυτό την οργάνωση και προσφορά των προγραμμάτων σπουδών καθώς και την οργάνωση της διδασκαλίας και τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σε αυτά. Αυτό κατά την άποψη μου θα μπορούσε να σημαίνει πρωτίστως οριζόντια διοικητική υποστήριξη σε όλο το εύρος μιας Σχολής αντί στο περιορισμένο εύρος ενός Τμήματος και θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής υποστήριξης για τον ίδιο αριθμό διοικητικών στελεχών. Φανταστείτε, για παράδειγμα, μια πολύ μεγαλύτερη «Γραμματεία Σχολής» με κεντρική διεύθυνση και εξειδικευμένα διοικητικά τμήματα που να αντιστοιχούν σε αντίστοιχες διοικητικές αρμοδιότητες. Για παράδειγμα, ένα Τμήμα επιφορτισμένο με τα ωρολόγια προγράμματα, την φροντίδα των αιθουσών διδασκαλίας και τη λειτουργία των πολυμέσων σε αυτές, ένα άλλο με την ιστοσελίδα, το ηλεκτρονικό βιβλίο και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, κάποιο άλλο με τα φοιτητικά αρχεία, τις βαθμολογίες και τα πτυχία, κ.ο.κ. Η εφαρμογή οριζόντιας γραμματειακής υποστήριξης σε όλο το εύρος λειτουργίας του στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, για το οποίο έχω προσωπική πολυετή εμπειρία, με έχει αληθινά πείσει για την αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης διεύθυνσης της διοικητικής Δομής. Η βελτιωμένη διοικητική υποστήριξη θα είχε ως αποτέλεσμα την όλο και μικρότερη απασχόληση μελών ΔΕΠ με «διοικητικές» υποχρεώσεις και τη διάθεση περισσότερου χρόνου για έρευνα και διδασκαλία.

Στο επίπεδο της διοίκησης της Σχολής θα υπογράμμιζα τον αποφασιστικό ρόλο του Κοσμήτορα/Διευθυντή και τη λειτουργία της Κοσμητείας ως συλλογικού οργάνου που θα αποτελείται από τους Προέδρους/Προϊσταμένους των Τμημάτων. Ο Κοσμήτορας θα μπορούσε επιπλέον να αναθέτει διάφορα καθήκοντα στους Προέδρους/Προϊσταμένους των Τμημάτων. Θεωρώ ότι για την εκλογή του Προέδρου ενός Τμήματος θα μπορούσε να εφαρμόζεται ανάλογη διαδικασία με εκείνη και για την εκλογή Κοσμήτορα/ Διευθυντή. Επιτρέψτε μου να σκιαγραφήσω μια ενδεικτική διαδικασία. Ο Κοσμήτορας/ Διευθυντής προκηρύσσει τη θέση του Προέδρου/ Προϊσταμένου κάποιου Τμήματος για τους Καθηγητές της Σχολής που διδάσκουν κυρίως στο Πρόγραμμα το οποίο αντιστοιχεί στο Τμήμα. Στη συνέχεια συγκροτεί Επιτροπή από Καθηγητές της Σχολής η οποία εξετάζει τα προσόντα των υποψηφίων και τους κατατάσσει με αξιολογική σειρά. Ακολουθεί ακρόαση των υποψηφίων από τον Κοσμήτορα/ Διευθυντή και τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής που διδάσκουν κυρίως στο Πρόγραμμα το οποίο αντιστοιχεί στο Τμήμα, Αυτά τελικά εκλέγουν τον Πρόεδρο/ Προϊστάμενο του Τμήματος τους με βάση την εισηγητική έκθεση και το αποτέλεσμα της ακρόασης.. Εναλλακτικά, η τελική εκλογή θα μπορούσε περιορίζεται ανάμεσα στους δύο πρώτους υποψηφίους που θα προέκρινε ο Κοσμήτορας/ Προϊστάμενος με βάση την εισηγητική έκθεση και την ακρόαση των υποψηφίων. Αυτό βέβαια έχει νόημα αν οι υποψήφιοι είναι περισσότεροι από δύο. Ο Πρόεδρος/Προϊστάμενος του Τμήματος θα μπορεί να σχηματίζει επιτροπές από μέλη ΔΕΠ της Σχολής που διδάσκουν κυρίως στο Πρόγραμμα το οποίο αντιστοιχεί στο Τμήμα, για την διεκπεραίωση θεμάτων αρμοδιότητας του Τμήματος. Ο Πρόεδρος/Προϊστάμενος του Τμήματος εισηγείται στον Κοσμήτορα/Διευθυντή και την Κοσμητεία τα θέματα που σχετίζονται με το Τμήμα του για τη λήψη σχετικών αποφάσεων. Μπορεί, επιπλέον, να αποφασίζει για θέματα που σχετίζονται κυρίως με το Τμήμα του και έχει τη σχετική εξουσιοδότηση του Κοσμήτορα/Διευθυντή.

Διοικητικό μοντέλο οργάνωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για Ιδρύματα με εύρος μίας μόνο Σχολής. Με την παραπάνω παράγραφο ολοκληρώνω την άποψή μου για τη διοικητική οργάνωση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η προτεινόμενη δομή δεν μπορεί να εφαρμοσθεί ακριβώς στην περίπτωση Ιδρύματος που το εύρος του αντιστοιχεί στο εύρος μίας μόνο Σχολής. Στην περίπτωση αυτή ίσως να μην δεν έχει νόημα η ύπαρξη ενός μόνο Κοσμήτορα/Διευθυντή και η Σύγκλητος να αποτελείται από τον Πρύτανη και τους Προέδρους/Προϊσταμένους των Τμημάτων, οι οποίοι θα εκλέγονται με τρόπο ανάλογο εκείνου των Κοσμητόρων με την συμμετοχή του Πρύτανη/Προέδρου ΤΕΙ και των μελών ΔΕΠ/ΕΠ που διδάσκουν στο Τμήμα. Στην περίπτωση βεβαίως που θα καθιερωθεί ο θεσμός της Σχολής μεταπτυχιακών σπουδών θα έχουμε δύο τουλάχιστον Κοσμήτορες/Διευθυντές

και θα μπορούσε να εφαρμοσθεί το μοντέλο που έχω σκιαγραφήσει κατά την προηγούμενη Συνεδρίαση.

Οργάνωση ενιαίου πρώτου έτους σπουδών σε επίπεδο Σχολής. Το δεύτερο βασικό σημείο στο κείμενο διαβούλευσης είναι η οργάνωση ενιαίου πρώτου έτους σπουδών σε επίπεδο Σχολής. Σε αυτό θα εισέρχονται οι φοιτητές, οι οποίοι στη συνέχεια θα παρακολουθούν προγράμματα τα οποία οργανώνονται από τα Τμήματα της Σχολής και οδηγούν σε αντίστοιχα πτυχία. Η εισαγωγή φοιτητών σε κοινό πρώτο έτος Σχολής ή Πανεπιστημίου είναι πολύ χρήσιμη ιδέα. Εφαρμόζεται διεθνώς πολύ συχνά. Όπως ήδη έχω αναφέρει στην Ελλάδα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1966 με τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Πατρών, δυστυχώς για ένα χρόνο. Στην παρούσα συγκυρία έχει τα ακόλουθα προφανή πλεονεκτήματα: α. μειώνει το άγχος των εισαγωγικών εξετάσεων, αφού στη Σχολή θα εισαχθεί ακόμη και ο τελευταίος φοιτητής του χαμηλότερου σε βαθμολογία Τμήματος της Σχολής. Αν μάλιστα αυτό συνδυαστεί και με την εξαίρεση Τμημάτων χαμηλής προτίμησης από τις γενικές εισαγωγικές εξετάσεις (που δεν μπορούν να ενταχθούν εύκολα σε Σχολή), το μαθητικό άγχος θα μειωθεί ακόμη περισσότερο προς όφελος των σπουδών στο Λύκειο, β. Διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον των φοιτητών στο πρώτο έτος σπουδών (για να επιτύχουν την εισαγωγή τους σε Τμήμα της αρεσκείας τους), κάτι που δυστυχώς δεν συμβαίνει σήμερα, δ. Επιτρέπει πιο ώριμη επιλογή Τμήματος. Οι σπουδές στο έτος αυτό θα μπορούσαν να οργανώνονται από τη Σχολή και τον Κοσμήτορα με τη συνεργασία των Τμημάτων της Σχολής. Το εγχείρημα, ωστόσο, απαιτεί κάποιες σοβαρές προϋποθέσεις για να επιτύχει: α. Σχολές που περιέχουν Τμήματα με πραγματικά συγγενές γνωστικό αντικείμενο (π.χ. οι Σχολές θετικών Επιστημών ή τα τμήματα των Οικονομικών Πανεπιστημίων, του Παντείου ή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου). β. Επίλυση τεχνικών προβλημάτων διδασκαλίας και προπάντων αντικειμενικής και ευρέως αποδεκτής αξιολόγησης των φοιτητών για την εισαγωγή τους στο Τμήμα που θα φοιτήσουν στη συνέχεια. γ. Αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων Σχολής που εφαρμόζει το σύστημα. Σε ορισμένες Περιπτώσεις η ευρεία εφαρμογή του συστήματος προϋποθέτει και αναδιάρθρωση Σχολών. Αφού αντιμετωπιστούν τα παραπάνω προβλήματα θα μπορούσε να εφαρμοσθεί προοδευτικά η εφαρμογή του συστήματος, όπου είναι δυνατό, με την καθιέρωση κινήτρων (συνδεδεμένων με την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων) για την ένταξη Σχολών/Πανεπιστημίων σε αυτό. Θα πρέπει κλείνοντας να σημειώσω ότι στο κοινό πρόγραμμα του πρώτου έτους θα πρέπει να μπορούν οι φοιτητές εκτός από τα κοινά μαθήματα να έχουν και κάποια μαθήματα επιλογής που να αντιστοιχούν περισσότερο στο Τμήμα που επιθυμούν να φοιτήσουν στο επόμενο έτος.

Φοιτητική Κινητικότητα στο πλαίσιο μιας Σχολής-Προγράμματα Σπουδών. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το Τμήμα και το Πτυχίο που αντιστοιχεί, όπως είναι σήμερα, συνιστούν μάλλον άκαμπτες εκπαιδευτικές οντότητες. Θα μπορούσαν να χαλαρώσουν κάπως με τρεις τρόπους, εκτός από αυτόν που αναφέραμε παραπάνω: α. με την παροχή της δυνατότητας σε κάθε Σχολή να καθορίζει κανόνες και προϋποθέσεις μέσα από τις οποίες θα επιτρέπεται η μετακίνηση ενός ποσοστού φοιτητών (5-10%) που τελείωσε επιτυχώς το πρώτο/δεύτερο έτος ενός Τμήματος σε ένα άλλο Τμήμα της Σχολής. Αυτό θα μπορούσε να εφαρμοσθεί άμεσα ως μεταβατική ρύθμιση έως ότου η Σχολή αποφασίσει την εισαγωγή φοιτητών σε κοινό πρώτο έτος ή και παράλληλα προς αυτό για το δεύτερο έτος. Είναι προφανές ότι μια τέτοια ρύθμιση αυξάνει την ευελιξία της εκπαιδευτικής Δομής και τις φοιτητικές επιλογές, β. με την επιβολή της υποχρέωσης το πτυχίο να συνοδεύεται από το «συμπλήρωμά του» (supplement), στο οποίο να αναφέρονται τα μαθήματα και η βασική κατεύθυνση εντός του πτυχίου και γ. με την παροχή της δυνατότητας στη Σύγκλητο να προτείνει στο Συμβούλιο τη δημιουργία και Διατμηματικών Προγραμμάτων καθορισμένης διάρκειας μετά το πρώτο κοινό έτος σπουδών.

Σε ό,τι αφορά το εύρος των γνωστικών αντικειμένων σε προπτυχιακό επίπεδο η άποψή μου είναι ότι θα πρέπει, γενικά, να έχουν ευρύ και καλώς εδραιωμένο γνωστικό αντικείμενο. Αυτό επιτρέπει την ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας των αποφοίτων τους. Η

εξειδίκευση σε στενότερες επιστημονικές πειθαρχίες ή εφαρμογές θα πρέπει κατά την άποψή μου να επιδιώκεται στο μεταπτυχιακό επίπεδο ειδίκευσης.

Η πλήρης αντικατάσταση των Τμημάτων από τα «Προγράμματα Σπουδών» που συγκροτούνται από θεματικές ενότητες (modular structure) ακόμη και με διαφορετική χρονική διάρκεια, προσφέρει ασφαλώς ευελιξία και πληθώρα εναλλακτικών εκπαιδευτικών διαδρομών σε Ίδρυμα με δεδομένο μέγεθος. Επιτρέπει ο κάθε σπουδαστής να διαμορφώνει σταδιακά την εκπαιδευτική του φυσιογνωμία μέσα από επιλογές ομάδων μαθημάτων (θεματικές ενότητες ,modules).Είναι επομένως πολύ κοντά στη φιλοσοφία της ανοιχτής εκπαίδευσης. Επιπλέον, τα Προγράμματα Σπουδών καταργούνται ευκολότερα από τα Τμήματα, όταν παύσουν να εξυπηρετούν υπαρκτές ανάγκες. Η επιτυχία του συστήματος αυτού προϋποθέτει όμως πιο ανοιχτή κοινωνία που αξιολογεί περισσότερο το τι γνωρίζει και τι μπορεί να κάνει κανείς και όχι τι πτυχίο έχει. Από την άλλη πλευρά τα προγράμματα σπουδών οργανώνονται συχνά με βάση τις επιδιώξεις των διδασκόντων και όχι κοινωνικές –οικονομικές ανάγκες. Μπορεί να γίνουν πολύ ειδικά και τότε οδηγούν σε επαγγελματικά αδιέξοδα. Στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο επιδιώξαμε την καθιέρωσή τους τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Σύντομα όμως διαπιστώσαμε ότι οι σπουδαστές προτιμούσαν παραδοσιακά προγράμματα που αντιστοιχούσαν σε Τμήματα ευρέως αντικειμένου (π.χ. Διοίκηση , Πληροφορική), λιγότερο προγράμματα με νεωτερικό περιεχόμενο (π.χ. Ελληνικός ή Ευρωπαϊκός Πολιτισμός) και ακόμη λιγότερο μεταπτυχιακά προγράμματα με μικρότερη διάρκεια από το Master, τα οποία είχαν και προβλήματα αναγνώρισης από τα στελέχη του Υπουργείου που τα είχε εγκρίνει.

Το τρίτο σημείο του κειμένου διαβούλευσης, που κατά την άποψη μου εισάγει μια σημαντική αλλαγή στην πανεπιστημιακή δομή, αφορά τη Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο θεσμός αυτός, με διάφορες παραλλαγές, εφαρμόζεται με επιτυχία από πολύ παλιά σε αρκετές χώρες, κυρίως στις ΗΠΑ αλλά όχι μόνον. Σύμφωνα με το κείμενο διαβούλευσης, η Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνει μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης, οργανωμένα προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών και απονέμει μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών. Η ύπαρξη του θεσμού αυτού διεθνώς υπογραμμίζει την ιδιαίτερη φροντίδα των Πανεπιστημίων για τις μεταπτυχιακές Σπουδές και την Έρευνα.

Κατά την άποψη μου ο θεσμός αυτός, θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμος και στην πατρίδα μας, αν σχεδιασθεί σωστά. Θα ήθελα να θυμίσω ότι οι οργανωμένες μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα με μαθήματα άρχισαν πριν από τρεις δεκαετίες, ενώ πριν εκπονούνταν Διδακτορικές Διατριβές και Υφηγεσίες υπό την επίβλεψη των τότε Καθηγητών.

Μια τέτοια Σχολή θα έπρεπε κατά την γνώμη μου να έχει εύρος που να καλύπτει ολόκληρο το Ίδρυμα. Η ύπαρξη περισσότερων από μία Σχολών Μεταπτυχιακών Σπουδών θα καθιστούσε, ενδεχομένως, ιδιαίτερα περίπλοκη την πανεπιστημιακή δομή. Η Σχολή αυτή θα πρέπει να διαθέτει τις δικές της υπηρεσίες και να διευθύνεται από Κοσμήτορα που θα πρέπει να είναι πολύ σημαντικός ερευνητής. Θα μπορούσε να εκλέγεται με διαδικασία ανάλογη με εκείνη των άλλων Κοσμητόρων που σκιαγράφησα στην προηγούμενη Συνεδρίαση. Το μεγάλο πλεονέκτημα από την καθιέρωση ενός τέτοιου θεσμού θα ήταν μεταξύ των άλλων ο συντονισμός των διάσπαρτων σήμερα μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που στα μεγάλα Ιδρύματα λειτουργούν μάλλον απομονωμένα, η προαγωγή διεπιστημονικών προγραμμάτων, η σύνδεση της έρευνας με τις μεταπτυχιακές σπουδές, η δυνατότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών ενός προγράμματος να παίρνουν μαθήματα από άλλο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, η καθιέρωση ενιαίων κατά το δυνατόν κριτηρίων αξιολόγησης, ή διάχυση επιτυχημένων πρακτικών και η οριζόντια διοικητική υποστήριξη. Τον κοσμήτορα μπορεί να επικουρεί ολιγομελής ακαδημαϊκό από πολύ σημαντικούς ερευνητές του Ιδρύματος που να αντιστοιχούν σε γενικές γραμμές στις ερευνητικές περιοχές των μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

Χ. ΒΙΤΣΙΛΑΚΗ:

Σχετικά με την προτεινόμενη στο κείμενο διαβούλευσης Ακαδημαϊκή οργάνωση, και σε συνέχεια της διεξαχθείσας συζήτησης, έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

- Επιβάλλεται πλέον η μεταβίβαση όλων των αρμοδιοτήτων που αφορούν σε διοικητικά θέματα και διαδικασίες από το Τμήμα στη Σχολή. Δυστυχώς η αυτονομία που είχε με τον 1268 δοθεί στα Τμήματα έδωσε στην πράξη την απόλυτη κυριαρχία σε πρόσωπα και ομάδες, που στην ουσία ήλεγχαν και το τμήμα τους και τη Σύγκλητο των πανεπιστημίων. Η εσωστρέφεια και η πλήρης απουσία λογοδοσίας εκ μέρους των Τμημάτων για αποφάσεις που αφορούσαν στα προγράμματα σπουδών, στις προκηρύξεις θέσεων, στις εκλογές μελών ΔΕΠ και λοιπού προσωπικού, στις αναθέσεις μαθημάτων, κλπ. πρέπει να τερματιστεί.
- Οι αρμοδιότητες του Τμήματος, εφ' όσον παραμένει ως ακαδημαϊκή μονάδα, θα πρέπει να περιοριστούν στο σχεδιασμό και υλοποίηση συγκεκριμένου/ων προγράμματος/των σπουδών, επί του οποίου και θα εισηγείται και στη συνέχεια θα λογοδοτεί στην Κοσμητεία και τη Σύγκλητο. Οι αναγκαίοι ανθρωπίνοι και λοιποί πόροι απαραίτητοι για την υλοποίηση του/των προγράμματος/των σπουδών θα πρέπει τεκμηριωμένα να προσδιορίζονται σε εισήγηση, η οποία και θα εγκρίνεται από τη Σύγκλητο και το Συμβούλιο του Ιδρύματος.
- Τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών (ΠΣ) των τμημάτων θα πρέπει να ανασυγκροτηθούν με στόχο τον επαναπροσδιορισμό και μείωση των προαπαιτούμενων γνωστικών αντικειμένων, καθώς και των μαθημάτων επιλογής, τα οποία και θα πρέπει να προσφέρονται και ορίζονται στη Σχολή.
- Τα ΠΣ θα πρέπει να πιστοποιούνται από ανώτατη ακαδημαϊκή αρχή, η οποία και για τις επιμέρους γνωστικές περιοχές θα πρέπει να προσδιορίζει τις ελάχιστες ακαδημαϊκές προδιαγραφές των γνώσεων και δεξιοτήτων που θα πρέπει η διδασκαλία του ΠΣ να διασφαλίζει για τους/τις αποφοίτους, και με βάση αυτές να διαμορφώνονται και τα αντίστοιχα μαθήματα και να πιστοποιούνται τα ΠΣ.
- Με βάση τα παραπάνω θα καταστεί εφικτός ο προσδιορισμός γενικών ή εισαγωγικών μαθημάτων κάθε Σχολής που θα είναι κοινά για τα επιμέρους ΠΣ και θα διδάσκονται κατά το πρώτο έτος, και η επίδοση στα οποία θα αποτελεί και μέρος των κριτηρίων για ένταξη σε τμήμα ή πρόγραμμα σπουδών κατά το δεύτερο έτος.
- Οι ενστάσεις στην ένταξη φοιτητών/τριών σε Σχολή λόγω προοπτικής διαβολής στην αξιολόγηση για ένταξη σε ΠΣ ή Τμήμα, αποτελούν προσβολή στην εγκυρότητα και την αντικειμενικότητα των διδασκόντων/ουσών στα ΑΕΙ και ως τέτοιες δεν πρέπει να προβάλλονται. Οι επικλήσεις της επικρατούσας κουλτούρας του «μέσου» και των «πελατειακών πιέσεων» μόνο στη διαιώνιση αυτών των πρακτικών στοχεύουν. Θεσμικά πλαίσια όπως το προτεινόμενο έρχονται να αλλάξουν δομές, αλλά και νοοτροπίες και πρακτικές. Οι πανεπιστημιακοί είναι σίγουρο ότι έχουν πλήρη ενσυναίσθηση της σημασίας της αντικειμενικής ακαδημαϊκής αξιολόγησης και ανταποκρίνονται διαχρονικά σε αυτήν. Σε κάθε περίπτωση πολλαπλές «τεχνικές» μπορούν να εισαχθούν ώστε να διασφαλίζεται έτι περαιτέρω το αδιάβλητο των εξετάσεων εντός των πανεπιστημίων, αλλά και το αξιοκρατικό, το οποίο σήμερα δεν διασφαλίζεται με το σύστημα των πανελλαδικών εισαγωγικών εξετάσεων.
- Η δημιουργία των Σχολών Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι ένα πολύ θετικό βήμα για τον εξορθολογισμό και τον τρόπο λειτουργίας των ΠΜΣ κάθε ΑΕΙ. Το πώς όμως θα συγκροτηθούν και θα λειτουργούν θα πρέπει σε μεγάλο βαθμό να επαφίεται να προσδιοριστεί από το κάθε ΑΕΙ ανάλογα με το προφίλ και τις ακαδημαϊκές και λοιπές του ιδιαιτερότητες.

- Κατά τα λοιπά μας βρίσκει σύμφωνους/ες η εισήγηση του Προέδρου σχετικά με τα παραπάνω θέματα.

Φ. ΤΣΑΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

1. Σε ό,τι αφορά στη Σχολή και τη σχέση της με τα Τμήματα (εσείς τα ονομάζετε Προγράμματα Σπουδών), πιστεύουμε ότι η Σχολή θα μπορούσε να είναι η βασική διοικητική μονάδα, αλλά το Τμήμα πρέπει να παραμείνει ως η βασική ακαδημαϊκή μονάδα. Τα Προγράμματα Σπουδών μπορεί να είναι ευέλικτα (και να καταργούνται πιο εύκολα, όπως υποστηρίζετε στην εισήγησή σας), αλλά δημιουργούν διάφορα προβλήματα, όπως πχ εκείνα που συνδέονται με τα επαγγελματικά δικαιώματα. Ο Κοσμήτορας (Καθηγητής Α' βαθμίδας) θα μπορούσε να εκλέγεται από τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής και να προέρχεται εκ περιτροπής από διαφορετικό Τμήμα. Σε επίπεδο Σχολής θα μπορούσε να συγκροτηθεί το Συμβούλιο Σχολής που θα αποτελείται από τους Προέδρους των Συμβουλίων των Τμημάτων που της Σχολής. Η συμμετοχή εκπροσώπου των προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και του λοιπού προσωπικού της Σχολής θεωρείται αυτονόητη.
2. Σε ό,τι αφορά στο ενιαίο πρώτο έτος (εισαγωγή πρωτοετών φοιτητών σε Σχολή), μολονότι η ιδέα δεν είναι κακή, δημιουργούνται διάφορα προβλήματα, τα οποία ζητούν λύσεις (εκτός και αν τις έχετε, αν και πολύ αμφιβάλλω):
 - 2.1. Δεν υπάρχουν σε όλες τα Πανεπιστήμια Σχολές και, επομένως, δεν μπορεί να ισχύσει το μέτρο άμεσα (ούτε μπορεί να εφαρμοστεί σε κάποια Πανεπιστήμια και σε κάποια άλλα όχι-κρίνω ότι είναι αντισυνταγματικό). Επίσης, σε κάποια Πανεπιστήμια ίσως απαιτείται αναδιάρθρωση των Σχολών. Επιπλέον, νομίζω ότι το μέτρο αυτό θα έπρεπε να συζητηθεί σε συνάρτηση με το σύστημα πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση. Τέλος, επειδή το μόνο αδιάβλητο σύστημα στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας είναι εκείνο των πανελλήνιων εξετάσεων, μπορείτε να μου πείτε με ποια κριτήρια (αξιοκρατικά, αντικειμενικά και αδιάβλητα) θα γίνεται η κατανομή των φοιτητών στο 2^ο έτος (στα Τμήματα), σε ένα Πανεπιστήμιο και από Πανεπιστημιακούς δασκάλους που καθημερινά τους απαξιώνετε;
 - 2.2. Πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμοστεί ο Ν. 3549/07 για τον tutor.
3. Σε ό,τι αφορά στη Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών σε επίπεδο Πανεπιστημίου, δεν προκύπτει αν αυτή θα είναι ακαδημαϊκή ή διοικητική μονάδα, ή και τα δυο. Νομίζω ότι μπορούμε να παραμείνουμε στο σημερινό σχήμα, δηλαδή υπό την εποπτεία του Αντιπρύτανη του αρμόδιου για τα ακαδημαϊκά θέματα.
4. Δεν χρειάζεται η ίδρυση Εθνικού Κέντρου για την κατοχύρωση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Υπάρχει ο ΟΒΙ.

Τέλος, προτείνω για την έναρξη ενός Προγράμματος Σπουδών (σε προπτυχιακό, αλλά και σε μεταπτυχιακό επίπεδο) να απαιτείται η πιστοποίησή του από μια Αρχή (πχ ΑΔΙΠ).

Χ. ΓΟΥΔΗΣ:

Η εισαγωγή φοιτητών σε επίπεδο Σχολής και όχι Τμήματος είναι θετική, δεδομένου ότι δίδει την δυνατότητα επιλογής στο φοιτητή της κατεύθυνσης που τον ενδιαφέρει αλλά και το κίνητρο να είναι αμέσως ενεργός μετά την εισαγωγή του, για να το επιτύχει μετά το πέρας των σπουδών του πρώτου χρόνου. Πρακτικά θα πρέπει όμως να επιλυθούν προβλήματα χώρων και υποδομών γενικότερα που θα καταστήσουν εφικτή την υλοποίηση της ιδέας. Το Τμήμα θα πρέπει πάντως να διατηρηθεί ως ακαδημαϊκή μονάδα. Αναφορικά με το θέμα των Μεταπτυχιακών Σπουδών εκείνο που προέχει είναι η πιστοποίηση της ποιότητάς τους, κυρίως ως προς την ποιότητα των διδασκόντων σε αυτές.

Τέλος ως προς το Πρόγραμμα Σπουδών των Πανεπιστημίων γενικότερα, θεωρούμε, επειδή θεωρούμε τα Πανεπιστήμια και ως ευρύτερες δομές διάπλασης προσωπικοτήτων, το Υπουργείο Παιδείας να έχει παρεμβατική δυνατότητα ως προς την εισαγωγή ενός

εξαμηνιαίου μαθήματος κατά Τμήμα επαφής των φοιτητών με την αρχαία ελληνική γραμματεία της εκάστοτε ειδικότητάς τους, έτσι ώστε η απόκτηση του όποιου πτυχίου τους να υποστηρίζεται και από μίαν διάσταση καλώς νοούμενης ελληνικότητας.

I. ΚΟΝΤΟΥΛΗ:

Τοποθέτηση των Οικολόγων Πράσινων επί του κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου για την Ανώτατη Εκπαίδευση και των προτάσεων του Προέδρου του ΕΣΥΠ

Πριν από την τοποθέτησή μας επί του θέματος επισημαίνουμε τις ελλείψεις ως προς την διαδικασία αυτής της συζήτησης και παράλληλα εκφράζουμε την ανησυχία μας για τον στόχο και το αποτέλεσμα της. Ο λόγος αυτής της τοποθέτησής μας είναι ότι η συζήτηση που αφορά την Τριτοβάθμια γίνεται στο ΕΣΥΠ δίχως όμως να έχουν προηγηθεί και χωρίς να προβλέπονται καν οι συνεδριάσεις των ΣΑΠΕ και ΣΑΤΕ, δηλαδή των δύο γνωμοδοτικών – συμβουλευτικών οργάνων στα οποία συμμετέχουν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι αλλά και άμεσα εμπλεκόμενοι αυτών των αλλαγών.

Θεωρούμε ότι η μη συνεδρίαση του ΣΑΠΕ και του ΣΑΤΕ δεν καλύπτεται από την με καθυστέρηση - στο παραπέντε - συνεδρίαση του ΕΣΥΠ και με δεδομένη την πρόθεση του Υπουργείου να λήξει η διαβούλευση στο τέλος του μήνα.

Εξίσου προβληματική επίσης θεωρούμε την τελευταία αναβολή συνεδρίασης της διακομματικής επιτροπής για την παιδεία στην οποία θα παρουσίαζε το ΥΠΔΒΜΘ ένα νέο κείμενο σε συνέχεια του αρχικού κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου ως αποτέλεσμα του διαλόγου και της προβληματικής που αναπτύχθηκε στην διακομματική επιτροπή για την Παιδεία αλλά ενδεχομένως και σε άλλους χώρους.

Παρά το αρνητικό κλίμα που διαδέχτηκε την δημοσιοποίηση του κειμένου διαβούλευσης επιλέξαμε ως Οικολόγοι Πράσινοι να είμαστε παρόντες στον διάλογο αυτό, όπου και αν διεξάγεται, για να καταθέσουμε τις απόψεις μας δείχνοντας με τον τρόπο αυτό και τη σημασία που αποδίδουμε στο θέμα. Αναρωτιόμαστε όμως πλέον για το νόημα αυτής της συμμετοχής μας όταν η διαδικασία που ακολουθείται με ευθύνη του Υπουργείου δείχνει αλλά δεν είναι επί της ουσίας διαβούλευση.

Θεωρούμε αναγκαίο το Υπουργείο να τολμήσει έναν επί της ουσίας διάλογο συγκαλώντας άμεσα σε συνεδρίαση τα όργανα ΣΑΠΕ και ΣΑΤΕ, δηλαδή τους άμεσα εμπλεκόμενους σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Διαφορετικά ως μας απαντήσει ποιών γνώμη θα μεταφέρουν στο ΕΣΥΠ οι Πρόεδροι αυτών των δύο γνωμοδοτικών προς την Υπουργό οργάνων και πόσο ουσιαστικές μπορεί να θεωρούνται αυτές οι Συνεδριάσεις του ΕΣΥΠ όταν συζητά χωρίς την ύπαρξη εισηγήσεων από τα δικά του κατά νόμο αρμόδια για τα θέματα όργανα.

A. Παρατηρήσεις επί του κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου Ακαδημαϊκή οργάνωση : σχέση Σχολής – Τμήματος , Προγράμματα Σπουδών

Όπως και στο προηγούμενο τμήμα του κειμένου διαβούλευσης συνυπάρχουν ενδιαφέρουσες προτάσεις μαζί με άλλες που ενδέχεται να δημιουργήσουν ιδιαίτερα προβλήματα.

Η πρόταση της οριζόντιας κινητικότητας των φοιτητών εντός των Σχολών είναι θετική, καθώς το υπάρχον σύστημα εισαγωγής είναι απολύτως ανελαστικό και δεσμευτικό για τις επιλογές ζωής των νέων ανθρώπων.

Όμως αυτό δεν πρέπει να συνοδεύεται αναγκαστικά, όπως προτείνει το κείμενο, με την υποβάθμιση των Τμημάτων και την ουσιαστική ρευστοποίηση των υπαρχόντων προγραμμάτων σπουδών τα οποία τώρα οδηγούν σε αναγνωρίσιμα και διακριτά πτυχία.

Η επίκληση της διεπιστημονικότητας ως θετικό χαρακτηριστικό για τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών δεν είναι αναντίρρητη. Η διεπιστημονικότητα είναι πράγματι ένα επιθυμητό στοιχείο σε μεταπτυχιακό και γενικότερα ερευνητικό επίπεδο. Όμως στο προπτυχιακό επίπεδο, ειδικά μάλιστα στα πρώτα έτη σπουδών, είναι πολύ πιθανόν να

αποπροσανατολίζει επιστημονικά κάποιον που για πρώτη φορά έρχεται σε επαφή με κάποια επιστήμη και του οποίου η κύρια ανάγκη είναι να κατανοήσει και να αφομοιώσει την επιστημονική μεθοδολογία και πειθαρχία που επιβάλλει το κάθε επιστημονικό πεδίο, ώστε να είναι σε θέση να εκτεθεί δημιουργικά στον τρόπο προσέγγισης άλλων επιστημονικών κλάδων αργότερα.

Προβληματικό ίσως αποδειχθεί το προπαρασκευαστικό ενιαίο έτος σε επίπεδο Σχολής ("ή Εκπαιδευτικού Ιδρύματος") καθώς υπάρχει ο κίνδυνος, σε συνδυασμό με το εξεταστικό σύστημα για την εισαγωγή στα ΑΕΙ οι φοιτητές να υποβάλλονται τελικά σε διπλές εξετάσεις προκειμένου να εισαχθούν στο Τμήμα (ή πρόγραμμα σπουδών) της επιλογής τους καθώς στο εντάσσονται σε αυτά "ανάλογα με τις επιδόσεις τους" (ΚΔ, 2010: 22). Η βιωσιμότητα και η εφαρμογή στην πράξη ενός τέτοιου συστήματος θα εξαρτηθεί και από τον τρόπο "ανασύστασης" των Σχολών και της πραγματικής συνάφειας των γνωστικών αντικειμένων των Τμημάτων που θα τις αποτελούν.

Πάντως το κείμενο δεν είναι αρκετά διαφωτιστικό σε σχέση με την υπάρχουσα δομή των Τμημάτων και των Τομέων ενώ δεν αναφέρει και τίποτα σε σχέση με τις διαδικασίες ανάδειξης των διαφόρων οργάνων, όπως Κοσμήτορας/Διευθυντής Σχολής ή Πρόεδρος/Προϊστάμενος Τμήματος. Έτσι ο τρόπος λειτουργίας των οργάνων αυτών θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το αν θα διατηρηθούν οι υπάρχουσες προβλέψεις του νόμου (Γενικές Συνελεύσεις, εκλογή Κοσμήτορα, συμμετοχή φοιτητών κλπ) ή θα υπάρξουν άλλες ρυθμίσεις (πχ διορισμός Κοσμήτορα από το Συμβούλιο).

Έχει ενδιαφέρον ότι στο κείμενο γίνονται αρνητικές διαπιστώσεις για τη μέθοδο διδασκαλίας που "δεν ενθαρρύνει την ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών" στη μάθηση, χωρίς όμως να προτείνεται κάτι για το ότι "οι υπάρχουσες αναλογίες διδασκόντων και φοιτητών, αναμφίβολα, δυσχεραίνουν την καλύτερη οργάνωση του μαθήματος". Είναι βεβαίως προφανές ότι αν δεν βρεθεί τρόπος να ξεπεραστούν αυτές οι "δυσκολίες" είναι μάλλον απίθανο οι πιο συμμετοχικές διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης να πραγματοποιηθούν. Στο ζήτημα αυτό εξάλλου προσκρούουν και προσπάθειες για ουσιαστική και στενότερη παρακολούθηση της ατομικής πορείας κάθε φοιτητή.

Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα θέματα των σπουδών που αφορούν εντονότερα τους φοιτητές και στο παρελθόν ήταν αντικείμενο έντονων αντιπαράθεσεων (διάρκεια σπουδών, "αιώνιοι φοιτητές", υποχρεωτικές παρακολουθήσεις κá), το κείμενο είτε δεν κάνει καμία αναφορά παραπέμποντας στους εσωτερικούς κανονισμούς που θα συντάξουν τα Συμβούλια είτε περιορίζεται σιβυλλικά στην αναφορά (σε σχέση με τους "αιώνιους φοιτητές") ότι "η νέα δομή θα επιτρέψει στα Πανεπιστήμια να λειτουργούν σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές.. [και οι φοιτητές] να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στον απαιτούμενο χρόνο" (Ε&Α, 2010: 10).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ επί της ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ

Σχετικά με την εισήγηση του Προέδρου του ΕΣΥΠ επισημαίνεται ότι κατά την άποψή μας οι διοικητικές και ακαδημαϊκές λειτουργίες είναι αλληλένδετες και αλληλεπιδρούσες και δεν διαχωρίζονται με ευκολία επιτυχώς, αυτό φαίνεται στην έκφραση « επαναφορά της Σχολής ως βασικής διοικητικής οντότητας αντί του Τμήματος το οποίο όμως διατηρείται ως ουσιώδης εκπαιδευτική οντότητα» όπου ο εισηγητής αισθάνεται την ανάγκη να επισημάνει την σπουδαιότητα να διατηρήσει το τμήμα την εκπαιδευτική του οντότητα που τίθεται σε αμφισβήτηση όταν βασική διοικητική οντότητα μετατρέπεται η σχολή.

Επίσης στο κείμενο η ακαδημαϊκή δομή προσεγγίζεται με τρόπο που προσιδιάζει περισσότερο σε επιχείρηση παρά σε εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Ο Κοσμήτορας έχει αποφασιστικό ρόλο και δύναται - αν θέλει - να αναθέσει διάφορα καθήκοντα στους Προέδρους των Τμημάτων. Είναι μια σχέση μάλλον υπαλληλική καθώς ο πρόεδρος δεν έχει επί της ουσίας καμία αρμοδιότητα εκτός από αυτές που θα τον έχει εξουσιοδοτήσει ο Κοσμήτορας/ Διευθυντής (σελ.2)

Ο τρόπος δε εκλογής του Προέδρου στην ουσία επαναλαμβάνει το ίδιο ιεραρχικό μοντέλο με το οποίο εκλέγεται και ο Κοσμήτορας αφήνοντας αδιευκρίνιστο και μεταβαλλόμενο το σώμα το οποίο αποτελεί αυτούς «που διδάσκουν κυρίως στο Πρόγραμμα Σπουδών» οι οποίοι τελικά τον εκλέγουν .

Πρόκειται ουσιαστικά για πλήρη κατάργηση των Τμημάτων και των Τομέων καθώς δεν έχουν πλέον αρμοδιότητες ενώ καταργούνται και οι Γενικές Συνελεύσεις που είχαν την εξουσία. Είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική περίπτωση κατάργησης της δημοκρατίας και μετάθεσης της εξουσίας σε μονοπρόσωπα όργανα άνωθεν επιβαλλόμενα με αυταρχικό (επιλογή από το Συμβούλιο) ή πατερναλιστικό τρόπο (επιλογή με «δημοκρατική» εκλογή μέσω προεπιλογής «κατάλληλων» υποψηφίων)

Η αλλαγή της σχέσης Σχολής - Τμήματος που προτείνεται δημιουργεί ανησυχία ως προς:

- Την διατήρηση μιας αξιόπιστης και αδιάβλητης δίχως διαπλοκές διαδικασίας ως προς την εισαγωγή των φοιτητών σε κάποιο τελικά πρόγραμμα σπουδών καθώς δεν έχει διευκρινισθεί με ποιά κριτήρια και με ποιά διαδικασία θα διασφαλίζεται το αδιάβλητο και θα επιλέγονται οι φοιτητές σε κάθε Πρόγραμμα Σπουδών μετά το πρώτο έτος.
- Τις επιπτώσεις από την διπλή δοκιμασία των υποψηφίων πρώτα για την εισαγωγή τους σε κάποια σχολή και στην συνέχεια ,την με αδιευκρίνιστο τρόπο προς το παρόν, επιλογή τους σε κάποιο πρόγραμμα σπουδών.
- Την δημιουργία μιας άλλου τύπου σχέσης εξάρτησης του φοιτητή από τον καθηγητή πέρα από αυτήν που δημιουργεί η διαδικασία των σπουδών καθώς η με αδιάβλητο τρόπο εισαγωγή σε σχολή θα ακολουθείται από την μετά ένα χρόνο επιλογή του φοιτητή σε κάποιο πρόγραμμα σπουδών.
- Το κατά πόσο θα παραμείνουν αναγνωρίσιμα και διακριτά πτυχία μέσω της «ρευστοποίησης» των υπαρχόντων Προγραμμάτων Σπουδών.

Όταν επιχειρούνται τόσο ριζικές εκ θεμελίων αλλαγές η μη διευκρίνιση και της παραμικρής λεπτομέρειας μπορεί να οδηγήσει σε τελείως διαφορετική κατεύθυνση από αυτή που επαγγέλλεται μια αλλαγή και παράλληλα να δημιουργήσει ακόμα περισσότερα προβλήματα από αυτά που ενδεχομένως λύνει. Είναι αναγκαίο κατά την άποψή μας να διατηρηθεί το Τμήμα , να αναμορφωθούν τα προγράμματα σπουδών και παράλληλα να διασφαλιστεί η κινητικότητα των φοιτητών εντός σχολής.

Επίσης είναι χαρακτηριστική της «νέας» αντίληψης για τα ΑΕΙ ότι η έννοια «ακαδημαϊκή έρευνα» δεν εισέρχεται ως μεταβλητή σε κανένα κείμενο είτε του Υπουργείου είτε του Προέδρου του ΕΣΥΠ. Αν τελικά το «νέο» ΑΕΙ σχεδιάζεται να είναι χώρος απλής μετάδοσης και όχι παραγωγής γνώσης είναι μια σοβαρή υποβάθμιση του χαρακτήρα και του ρόλου του στην οποία είμαστε τελείως αντίθετοι.

Η Σχολή θα μπορούσε να αναλάβει κάποιες συντονιστικές αρμοδιότητες χωρίς όμως την κατάργηση των Τμημάτων (και κατά περίπτωση των Τομέων) που έχουν ουσιαστικό επιστημονικό και ερευνητικό ρόλο.

Δ. ΠΕΠΠΕΣ:

Κατά την άποψή μου η προτεινόμενη αλλαγή στη ακαδημαϊκή οργάνωση του κειμένου διαβούλευσης και ειδικότερα Σχολής – Τμήματος, Προγραμμάτων σπουδών δεν θα πρέπει να συζητούνται ανεξάρτητα τόσο από το ζήτημα ενός αποτελεσματικότερου συστήματος πρόσβασης των αποφοίτων του Λυκείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όσο και από τη διασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ομοσπονδία μας έχει διατυπώσει τόσο τη θέση της για μια προοπτική «ελεύθερης πρόσβασης» όσο και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υλοποίησή της. Στο

μεταβατικό ωστόσο στάδιο εκείνο που απαιτείται είναι ο περιορισμός του ανταγωνιστικού εξεταστικού πλαισίου που φορτώνει με ανώφελο άγχος τους νέους και επιβαρύνει με δυσβάστακτο οικονομικό βάρος την ελληνική οικογένεια. Οι προτεινόμενες αλλαγές για ενιαίο πρώτο έτος για κάθε σχολή και η εν συνεχεία νέα πρόσθετη διαδικασία επιλογής για τα τμήματα, αυξάνει τόσο το χρόνο όσο και την ένταση ενός εξεταστικού κύκλου ανταγωνισμού – αποκλεισμού προκειμένου κάποιος να φοιτήσει στο πρόγραμμα σπουδών που έχει επιλέξει και στο επάγγελμα που φιλοδοξεί να ασκήσει στο μέλλον. Είναι αυτονόητο ότι η αλλαγή αυτή θα προσθέσει νέα οικονομικά βάρη στην ελληνική οικογένεια αφού θα αυξήσει τα «φροντιστήρια» προκειμένου να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό. Παράλληλα αυξάνει τους φραγμούς για τους οικονομικά ασθενέστερους.

Με δεδομένο ότι η βασική ακαδημαϊκή μονάδα δεν μπορεί παρά να είναι το Τμήμα, θα ήθελα να προσθέσω ότι μια τέτοια αλλαγή θα πρέπει να έχει δύο προαπαιτούμενα:

- Μια αδιάβλητη και ευρέως αποδεκτή διαδικασία επιλογής των φοιτητών στα Τμήματα που επιθυμούν, εφάμιλλης των Πανελλαδικών εξετάσεων που διεξάγονται από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- Δυνατότητα ευκαιριών για νέα προσπάθεια, σε περίπτωση αποτυχίας εισαγωγής σε συγκεκριμένο Τμήμα.

Θεωρώ ότι οποιαδήποτε αλλαγή χωρίς πειστικές απαντήσεις στα δύο αυτά ζητήματα, είναι πέρα κάθε λογικής.

Τέλος όσον αφορά τη δυνατότητα προσφοράς προγραμμάτων σπουδών μονοετούς ή διετούς διάρκειας από τα ΑΕΙ απαιτούνται διευκρινήσεις και ιδιαίτερη προσοχή, προκειμένου η πρόταση να μην κινείται στην κατεύθυνση υπονόμευσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ως εκ τούτου η Ομοσπονδία μας απορρίπτει τις αλλαγές αυτές. Βασική ακαδημαϊκή μονάδα παραμένει το Τμήμα με διασφάλιση από την πολιτεία των επαγγελματικών δικαιωμάτων των τίτλων που εκδίδονται.

A. ΚΟΚΚΟΣΗΣ:

Θέσεις ΟΣΕΠ-ΤΕΙ

I) Θεωρούμε ότι το Τμήμα θα πρέπει να παραμείνει η βασική ακαδημαϊκή μονάδα οργάνωσης των σπουδών η οποία καλύπτει το εύρος ενός επιστημονικού /τεχνολογικού κλάδου, δεδομένου ότι η απόκτηση του πτυχίου συνδέεται άμεσα με συγκεκριμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Θα πρέπει επίσης να δίνεται η δυνατότητα αναδιοργάνωσης των Σχολών στα Ιδρύματα, με την ενοποίηση Τμημάτων με εξειδικευμένο επιστημονικό /τεχνολογικό αντικείμενο. Προς ενίσχυση αυτής της άποψης επισημαίνουμε ότι στο Αγγλοσαξονικό Εκπαιδευτικό Σύστημα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, το Department εξακολουθεί να παραμένει εδώ και πολλά χρόνια η βασική ακαδημαϊκή μονάδα.

II) Θεωρούμε ότι η Σχολή πρέπει να είναι η βασική διοικητική μονάδα.

III) Συμφωνούμε με την ενιαία εισαγωγή όλων των πρωτοετών στη Σχολή, αλλά θεωρούμε ότι υπάρχει πιθανότητα αμφισβήτησης του αδιάβλητου των εξετάσεων ιδιαίτερα στις Σχολές μεγάλης ζήτησης, όπως είναι η Ιατρική Σχολή Αθηνών, δηλαδή θα ασκείται μεγάλη πίεση στους διδάσκοντες στο ενιαίο πρώτο έτος της Σχολής και ως εκ τούτου θα αμφισβητείται η αξιοπιστία κατανομής των φοιτητών στην Ιατρική ή στη Νοσηλευτική.

IV) Θεωρούμε ότι η ευθύνη οργάνωσης των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών πρέπει να ανήκει στη Σχολή. Η ίδρυση ανεξάρτητης Σχολής ΜΠΣ πιθανόν να δημιουργήσει μέλη ΔΕΠ/ΕΠ δύο ταχυτήτων. Επίσης ή ύπαρξη μικρού αριθμού ΜΠΣ σε ένα Ίδρυμα καθιστά άνευ ουσίας τη δημιουργία της Σχολής.

V) Πιστεύουμε ότι όλα τα ΜΠΣ (παλαιά και νέα) θα πρέπει να αξιολογούνται από την ΑΔΙΠ.

Κ. ΑΥΓΟΥΣΤΑΚΗΣ:

Σε σχέση με τα συναφή χωρία από το «κείμενο διαβούλευσης» καθώς και με τις τρεις βασικές επιδιώξεις της προτεινόμενης μεταρρύθμισης, όπως αναπτύχθηκαν από τον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ, η ΠΟΣΔΕΠ τοποθετείται ως εξής:

(Α) Διαφωνούμε με την προτεινόμενη γενικευμένη επαναφορά της Σχολής ως ακαδημαϊκής και διοικητικής οντότητας, αντί του Τμήματος. Θεωρούμε ότι το επιχείρημα της αποτελεσματικότερης οριζόντιας διοικητικής υποστήριξης είναι λιγότερο σημαντικό από την ανάγκη να παραμείνει το Τμήμα η βασική ακαδημαϊκή μονάδα. Το Τμήμα μπορεί να συμμετάσχει σε διατμηματικά/διεπιστημονικά προγράμματα, στα οποία ο ρόλος της Σχολής και του Κοσμήτορα θα είναι καίριος: συνέργιες, καλύτερη αξιοποίηση ανθρωπίνων πόρων και υποδομών, κ.ο.κ. Η λειτουργία πανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών μονοετούς και διετούς διάρκειας δεν είναι αποδεκτή.

(Β) Διαφωνούμε με τη γενικευμένη οργάνωση ενιαίου πρώτου έτους σπουδών σε επίπεδο Σχολής και την εισαγωγή νέων φοιτητών/-τριών σε αυτό. Θεωρούμε ότι η εισαγωγή των νέων φοιτητών/-τριών σε Τμήμα ή σε Σχολή πρέπει να αποφασίζεται από το κάθε πανεπιστήμιο με βάση τις ιδιαιτερότητες του και τις διαθέσιμες υποδομές. Σε κάθε περίπτωση για την εισαγωγή φοιτητών/-τριών σε Σχολές και όχι σε Τμήματα πρέπει να δοθεί ικανός μεταβατικός χρόνος προσαρμογής των πανεπιστημίων στον νέο τρόπο εισαγωγής.

Κρίσιμο σημείο στην περίπτωση εισαγωγής των φοιτητών/-τριών σε Σχολές είναι η διασφάλιση του αδιάβλητου και της αντικειμενικότητας στην επιλογή τους, καθώς και ο αριθμός των εισακτέων (ειδικά στις εργαστηριακές σχολές) και τα κριτήρια βάσει των οποίων θα ενταχθούν στα Τμήματα της Σχολής μετά την ολοκλήρωση του πρώτου κοινού έτους, ζητήματα στα οποία τα ιδρύματα πρέπει να έχουν βαρύνοντα λόγο.

(Γ) Διαφωνούμε με τη γενικευμένη δημιουργία ξεχωριστών μεταπτυχιακών σχολών, σε επίπεδο ιδρύματος, αποκομμένων από τα προπτυχιακά προγράμματα, με διακριτή διοικητική δομή.

Θεωρούμε ότι πρέπει να θεσπιστούν αυστηρά κριτήρια (επιστημονικά, μελέτες σκοπιμότητας κ.λ.π.) για τη δημιουργία μεταπτυχιακών προγραμμάτων και αυστηρή αξιολόγηση αυτών που ήδη λειτουργούν.

Σημαντικός παράγοντας για την ποιότητα σπουδών, και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, είναι ο ενιαίος χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας με την ουσιαστική και ισότιμη συμμετοχή των ερευνητών/-τριών και την συνεργασία Ερευνητικών Κέντρων και Πανεπιστημίων.

Π. ΚΑΡΑΚΟΛΤΣΙΔΗΣ:

Προτείνεται η επαναφορά της Σχολής ως βασικής διοικητικής οντότητας αντί του τμήματος, το οποίο όμως διατηρείται ως ουσιαστική ακαδημαϊκή μονάδα, έχοντας την ευθύνη τόσο των προγραμμάτων σπουδών όσο και της διδασκαλίας.

Κ. ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗΣ:

Σύμφωνα και με τις αποφάσεις της πρόσφατης συνόδου των πρυτάνεων στο Ναύπλιο προτείνεται ως η μικρότερη ακαδημαϊκή μονάδα το Τμήμα. Η εμπειρία με τη λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών είναι ότι μπορεί να οδηγήσουν σε πτυχία χωρίς σαφή επαγγελματικά δικαιώματα όπως έγινε με τα τμήματα της διεύρυνσης. Επίσης είναι προφανές ότι ο κοσμήτορας ως μονοπρόσωπο όργανο δεν μπορεί να επιλέγει εκλεκτορικά σώματα. Ίσως η κοσμητεία να είναι το κυρίαρχο όργανο στη λειτουργία της σχολής.

Εκφράζω επίσης τη διαφωνία μου για τη λειτουργία σχολής Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τα μέλη ΔΕΠ εκλέγονται για να διδάσκουν σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και οι μεταπτυχιακές σπουδές σχετίζονται άμεσα με τις προπτυχιακές. Επομένως η σχολή θα πρέπει να συντονίζει και τα μεταπτυχιακά προγράμματα.

Σ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ:

Η πρόβλεψη να αποτελέσει η Σχολή -αντί των Τμημάτων- τη Βασική ακαδημαϊκή μονάδα, η οποία αντιπροσωπεύει το κατώτατο επίπεδο διοικητικής οργάνωσης των Ιδρυμάτων Ανωτάτης Εκπαίδευσης, αποτελεί μια άσκηση Λιτής Οικονομικής Διαχείρισης και Διοίκησης (Lean Management) για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, η οποία μπορεί να αποδειχθεί απαραίτητη και αναγκαία σε περιόδους κρίσης, όπως η σημερινή. Ταυτόχρονα, σηματοδοτεί ένα μήνυμα «συγκέντρωσης», γεγονός που μπορεί να προκαλεί έκπληξη, ιδιαίτερα σε εποχές με γενικευμένες τάσεις «αποκέντρωσης».

Η Σχολή αποτελεί απαρτίζεται από Τμήματα με συναφή αντικείμενα σπουδών και συγγενή επιστημονικά πεδία, οργανώνει τα προσφερόμενα από τα Τμήματα προγράμματα σπουδών και απονέμει πτυχία. Τα Τμήματα φέρουν την ευθύνη οργάνωσης της διδασκαλίας και των διαδικασιών μάθησης, διατηρώντας ταυτόχρονα την αυτοτέλειά τους όσον αφορά στην ακαδημαϊκή ευθύνη.

Στα πλαίσια αυτής της αυτοτέλειας, το Τμήμα θεωρείται ως αυτόνομο Κέντρο Κόστους, υποχρεούμενο να συντάσσει προϋπολογισμό λειτουργίας ο οποίος να αντιστοιχεί στα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών. Απαραίτητη κρίνεται η διασύνδεση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων σπουδών με τις δραστηριότητες σε επίπεδο Τμημάτων και Σχολών (**Activity-Based Budgeting**).

Συμφωνούμε με την οριζόντια κινητικότητα των φοιτητών εντός της Σχολής. Στα πλαίσια αυτής της κινητικότητας, οι φοιτητές εισάγονται σε Σχολή (πανεπιστήμιο/τεχνολογικό ίδρυμα), η οποία έχει την ευθύνη για την ανάπτυξη ενιαίου προγράμματος σπουδών του πρώτου ακαδημαϊκού έτους. Όσον αφορά στο πρώτο έτος σπουδών, προτείνεται να έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα και στο πρόγραμμά του να συμπεριλαμβάνει κυρίως μαθήματα γενικής διδασκαλίας, με στόχο να προετοιμάζει την ένταξη των φοιτητών στα προγράμματα σπουδών της Σχολής. Η ένταξη των φοιτητών γίνεται μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών του πρώτου έτους, λαμβανομένων υπ' όψιν των προτιμήσεών τους και ανάλογα με τις επιδόσεις σε γνωστικά αντικείμενα τα οποία ορίζονται εκ των προτέρων από τα Τμήματα, με αποκλειστικό κριτήριο το επίπεδο συνάφειας με τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών.

Βέβαια, είναι απαραίτητο να συνεκτιμηθούν ορισμένοι κίνδυνοι, όπως π.χ. όταν η διαδικασία επιλογής (choice) των προγραμμάτων σπουδών από τους φοιτητές, μπορεί να λειτουργήσει και ως διαδικασία αποφυγής (exit), με αποτέλεσμα ακόμη και την ενδεχόμενη μελλοντική τους κατάργηση στα πλαίσια των χαμηλών προτιμήσεων, πράγμα που υποβαθμίζει τα προγράμματα σε επίπεδο «εμπορικού προϊόντος».

Προκειμένου οι διαδικασίες επιλογής των φοιτητών να είναι απολύτως διαφανείς και αξιοκρατικές και έχοντας υπ' όψιν αντίστοιχα προβλήματα κατά το παρελθόν, κρίνεται απαραίτητη η λήψη κατάλληλων μέτρων. Οι διαδικασίες πρέπει να υπόκεινται σε ελέγχους από το Συμβούλιο του ιδρύματος και παράλληλα να ελέγχονται κατά τις διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης.

Όσον αφορά στη θεσμοθέτηση Σχολών Μεταπτυχιακών Σπουδών, διατηρούμε επιφυλάξεις. Η κυριότερη εξ αυτών αφορά στη συνέχιση ή μη του σημερινού καθεστώτος οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, στα πλαίσια συμπράξεων μεταξύ Ιδρυμάτων και Σχολών και σχετίζεται κυρίως με την παραδεκτή διεθνώς αναγκαιότητα για διεπιστημονικότητα των προγραμμάτων μεταπτυχιακού επιπέδου.

Η οργάνωση προγραμμάτων σπουδών από απόσταση, μας βρίσκει σύμφωνους, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τη θετική εμπειρία στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι αλλά και στην ελληνική πραγματικότητα, όπως έχει αποκομισθεί από τη λειτουργία αντίστοιχων προγραμμάτων στο ΕΑΠ. Αντίθετα, διαφωνούμε κάθετα με την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών μονοετούς ή διετούς διάρκειας, πιστεύοντας ότι δεν είναι δυνατόν να προσφέρουν αρτιότητα εκπαίδευσης σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο και εάν οργανωθούν. Δεν είναι δυνατόν να συμφωνήσουμε σε οποιαδήποτε ποιοτική «έκπτωση» των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Πανεπιστήμια/ΤΕΙ), σε επίπεδο σπουδών αντίστοιχο εκείνου των μεταδευτεροβάθμιων Ιδρυμάτων. Επίσης, υπάρχει κίνδυνος να κριθεί προβληματική η οργάνωση υπολειμματικών προγραμμάτων σπουδών, όσον αφορά στην εφαρμογή του ECTS και στην αντιστοίχιση των πιστωτικών μονάδων. Τέλος, πρέπει να συνεκτιμηθούν πιθανά προβλήματα συνταγματικότητας, που σχετίζονται με το άρθρο 16, περί τριετούς διάρκειας σπουδών των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Θετική είναι η άποψή μας, όσον αφορά στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πιστωτικών Μονάδων, με στόχο κυρίως να διευκολυνθεί η κινητικότητα των φοιτητών μεταξύ προγραμμάτων σπουδών σε επίπεδο Σχολής και εκπαιδευτικού ιδρύματος, όπως και μεταξύ ιδρυμάτων του εσωτερικού και εξωτερικού. Επίσης, συμφωνούμε στη θεσμοθέτηση του *Εθνικού Πλαισίου Προσόντων* Ανώτατης Εκπαίδευσης, με κριτήρια ένταξης το βασικό τίτλο σπουδών, την εμπειρία και την ενσωμάτωση νέων γνώσεων (δια βίου μάθηση, μεταπτυχιακές σπουδές εμβάθυνσης). Είναι σε όλους μας γνωστό, ότι η αξιολόγηση αποτελεί δυναμική, και όχι στατική διαδικασία. Έτσι, σε κάθε διαδικασία εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης -και προκειμένου αυτή να αποκτήσει ουσιαστικό χαρακτήρα- θα πρέπει να συμπεριλάβει στις εκτιμήσεις της το καθεστώς της προκλητικής υστέρησης και άνισης μεταχείρισης της χρηματοδότησης των ΤΕΙ, σε σχέση με τα Πανεπιστήμια. Η συγκεκριμένη προϋπόθεση απαλοιφής κάθε *ex ante* στοιχείων ανισότητας, κρίνεται αναγκαία τόσο για λόγους τήρησης της αρχής της αναλογίας όσο και προκειμένου να αποκατασταθεί η πραγματική δυναμική όλων των υπό αξιολόγηση Ιδρυμάτων και κυρίως επειδή αυτή σχετίζεται -εκτός των άλλων- και με τη βιωσιμότητά τους.

Σχετικές επιφυλάξεις διατηρούμε και όσον αφορά στη θεσμοθέτηση *Κέντρων Αριστείας*. Αντίθετα, προτείνεται η συγκέντρωση όλων των κονδυλίων έρευνας σε ενιαίο φορέα για όλα τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και η ενθάρρυνση συνθηκών (οιωνεί εσωτερικού ανταγωνισμού, με στόχο την απορρόφηση πόρων ανάλογα με την ερευνητική πρόταση. Επίσης, προτείνεται η ενίσχυση των κινήτρων στα Α.Ε.Ι της Περιφέρειας, κυρίως με στόχο την προσέλκυση επιστημόνων κύρους, όπως και τη θέσπιση κινήτρων και διευκολύνσεων προς τους φοιτητές (υποτροφίες, δωρεάν στέγαση, εξασφάλιση μερικής απασχόλησης κ.λ.π.) με στόχο την ενίσχυση έναντι των κεντρικών Α.Ε.Ι.

Τέλος, προτείνεται ο αναπροσανατολισμός των κονδυλίων σε δράσεις καινοτομίας και νέων τεχνολογιών, οι οποίες σήμερα υπολείπονται του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ιδιαίτερα όταν σημαντικά κονδύλια του ΕΣΠΑ μένουν αναξιοποίητα και ενώ φαίνεται να υπάρχει ασάφεια όσον αφορά στις προτεραιότητες και στη στρατηγική.

Π. ΔΑΛΙΑΝΗΣ:

Προτείνουμε την εναρμόνιση της διοικητικής οργάνωσης των ΑΕΙ, ώστε η λειτουργική διάρθρωση των ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης να εναρμονισθεί σε επίπεδο ορολογίας και αρμοδιοτήτων με τη λειτουργική διάρθρωση των ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Ανακατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα όργανα διοίκησης των με στόχο τον περιορισμό και δυνητικά την εξάλειψη της γραφειοκρατίας.

Θεσμοθέτηση τυχόν πρόσθετων οργάνων Διοίκησης ή Διαχείρισης των Ιδρυμάτων της Γ'θμιας εκπαίδευσης, με διασφάλιση της ανεξαρτησίας και αυτοτέλειας αυτών και εξάλειψη κάθε ίχνους επικάλυψης αρμοδιοτήτων.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επισημάνουμε, ότι δεν αρκεί να επιδιώκουμε την στείρα παραγωγή Νόμων, διαταγμάτων και δαιδαλωδών οργανωτικών Δομών χωρίς επαρκή τεκμηρίωση. Απαιτείται η υιοθέτηση του «Απλού ως λειτουργικού και πόσο δε μάλλον Αποτελεσματικού», ως βασική αρχή για την προώθηση οποιασδήποτε αναδιοργάνωσης σε οποιοδήποτε επίπεδο. Και τέλος, είναι επιτακτικό, επιτέλους, να σεβαστούμε το περιβόητο Αυτοδιοίκητο και την ουσιαστική Αυτοτέλεια της Γ' βάθμιας Παιδείας, θέτοντας απλούς βασικούς κανόνες και κριτήρια Λειτουργίας, Οργάνωσης και Διοίκησής τους, χωρίς πολύπλοκους κανονισμούς και πρακτικά -όπως έχει αποδειχθεί και από προηγούμενες απόπειρες Νόμους-Πλαίσια- ανεδαφικές νομοθεσίες και διατάξεις.

Στη συνέχεια παραθέτουμε κείμενο του κ. Δαλιάνη το οποίο κατέθεσε στην Ολομέλεια και αφορά το ειδικό θέμα Σχολών Πληροφορικής.

Αξιότιμες Κυρίες, Αξιότιμοι Κύριοι,

Στα πλαίσια της συζητούμενης αναδιάρθρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας μας, η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας, θεωρεί υποχρέωσή της να επισημάνει εκ νέου την ανάγκη για μια **συνολική αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυδιάσπασης των Τμημάτων Πληροφορικής στο Ελληνικό Πανεπιστήμιο και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.**

Η ολοένα αυξανόμενη διάχυση των εφαρμογών λογισμικού και των ποικίλων υλικών συστημάτων για την εκτέλεσή του, δημιουργούν ένα πλαίσιο που φέρνει πλέον την Πληροφορική στο επίκεντρο κάθε δραστηριότητας (την οικονομία σε κάθε έκφασή της, την Υγεία, τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, την ιδιωτική πρωτοβουλία, τον ελεύθερο χρόνο, την ενημέρωση, την Τέχνη ή όποια άλλη μορφή ανθρώπινης δραστηριότητας). Κατά συνέπεια, και λαμβάνοντας υπόψη τις κρίσιμες οικονομικές και κοινωνικές περιστάσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη, γίνεται φανερό η ανάγκη η Πληροφορική να αντιμετωπιστεί σαν βασικό πλαίσιο μέσω του οποίου κάθε προσπάθεια υπέρβασης της κρίσης μπορεί να γίνει εφικτή.

Αυτό ωστόσο, δεν διασφαλίζεται από την πολυδιάσπαση που παρουσιάζει αυτή την ώρα ο χώρος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τόπο μας, μια και τα πολλά και διάφορα τμήματα που θεραπεύουν την Πληροφορική, ιδρύθηκαν σταδιακά, σαν δομές εξυπηρέτησης συγκεκριμένων αναγκών, όποτε και όπως αυτές προέκυπταν. Η μεταμόρφωση, όμως, της Πληροφορικής σε **βασική συνιστώσα κάθε δραστηριότητας και σε αποφασιστικό παράγοντα της παγκοσμιοποίησης**, δημιουργεί πλέον την ανάγκη για ρυθμίσεις που θα μπορούν να εγγυηθούν την μακροπρόθεσμη επιτυχημένη παρουσία της Ελλάδας στο διεθνές γίγνεσθαι και, κατά συνέπεια, θέτει άμεσα το πρόβλημα της οργάνωσης της αντίστοιχης εκπαίδευσης.

Η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας (ΕΠΕ), επισημαίνει την ανάγκη για μια συγκεκριμένη **ρύθμιση δομικού χαρακτήρα** στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που θα διασφαλίζει την ποιότητα σπουδών και τη δυνατότητα ανάπτυξης των αντιστοίχων ειδικοτήτων που έχουν ήδη εμφανιστεί καθώς και όσων νέων εξειδικεύσεων προκύπτουν εξελικτικά. Ειδικότερα, απαιτείται η **ίδρυση Σχολών Πληροφορικής** ανά ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να διασφαλιστεί η **κοινή βασική εκπαίδευση (εκπαίδευση κορμού) όλων των Ελλήνων Πληροφορικών.**

Στις νέες αυτές Σχολές θα μπορέσουν να ενσωματωθούν μια σειρά από γνωστικά αντικείμενα που σήμερα είναι διάσπαρτα σε διαφορετικά τμήματα σε διαφορετικές σχολές (Ιατρική Πληροφορική, Τεχνητή Νοημοσύνη, Μηχανική Η/Υ, Τεχνολογίες Δικτύων, Ψηφιακή Τέχνη, Πληροφορία & Επικοινωνία, Βιομηχανική Πληροφορική, Διαδίκτυο και Δημοσιογραφία...). Το γεγονός ότι τα τμήματα αυτά είναι διάσπαρτα σε σχολές άλλων κατευθύνσεων σε διάφορα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα, αντιφάσεις και δυσλειτουργίες. Π.χ., ένα πανεπιστήμιο που έχει τμήμα Μηχανικών Η/Υ, θεωρείται ότι έχει ήδη "Τμήμα Πληροφορικής" και δεν μπορεί να δημιουργήσει ένα δεύτερο τμήμα διαφορετικής στην ουσία κατεύθυνσης (π.χ. Μηχανικών Λογισμικού).

Συνακόλουθα, η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας προτείνει, στα πλαίσια της συζητούμενης αναδιάρθρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την άμεση ίδρυση

αυτόνομων Σχολών Πληροφορικής ανά ίδρυμα και ένταξη όλων των τμημάτων Πληροφορικής και Μηχανικών Υπολογιστών που λειτουργούν σήμερα σε αυτές.

Η ΕΠΕ είναι έτοιμη να συνεισφέρει με το επιστημονικό της προσωπικό στον αντίστοιχο σχεδιασμό, που θεωρούμε ότι μπορεί να αποτελέσει μια κίνηση αποφασιστικής σημασίας για τη διέξοδο όχι μόνο από τα προβλήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τόπο μας σε ό,τι αφορά την Πληροφορική, αλλά και για την ίδια την εθνική οικονομία.

Δ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΑΚΟΣ:

Επί των θέσεων της Ένωσης Πληροφορικών σχετικά με την “Αναδιάρθρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Η ανάγκη ίδρυσης Σχολών Πληροφορικής”

Η Πληροφορική βρίσκεται στο επίκεντρο κάθε δραστηριότητας εδώ και πολλά χρόνια.

Στα Πανεπιστημιακά τμήματα και στα τμήματα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων η Πληροφορική διδάσκεται :

- 1) Ως βασικό αντικείμενο σπουδών.
- 2) Ως κατεύθυνση συναφής με το γενικότερο επιστημονικό χώρο των συγκεκριμένων τμημάτων (π.χ. Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης, Επιχειρηματική Πληροφορική κ.λ.π.).
- 3) Ως ενισχυτικό ή βοηθητικό αντικείμενο (π.χ. εργαλείο) με ένα μικρό αριθμό σχετικών μαθημάτων.

Είναι φανερό ότι η ΕΠΕ αναφέρεται στην 1^η περίπτωση, δεδομένου η 2^η και η 3^η περίπτωση δεν απαιτούν την ίδρυση τμημάτων πληροφορικής (που μπορεί και να υπάρχουν στο ίδιο ίδρυμα). Είναι επίσης φανερό ότι η 2^η και η 3^η περίπτωση είναι απαραίτητες για τα τμήματα και για τους φοιτητές τους (που δεν έχουν επιλέξει ως κύριο αντικείμενο σπουδών την Πληροφορική).

Συνάγεται ότι η ΕΠΕ αναφέρεται αποκλειστικά στην 1^η περίπτωση.

Σχετικά με:

- «τη διασφάλιση της δυνατότητας ανάπτυξης των αντιστοιχών ειδικοτήτων που έχουν ήδη εμφανιστεί καθώς και όσων νέων εξειδικεύσεων προκύπτουν εξελικτικά» και
- την απαίτηση «ίδρυσης Σχολών Πληροφορικής ανά ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να διασφαλιστεί η κοινή βασική εκπαίδευση (εκπαίδευση κορμού) όλων των Ελλήνων Πληροφορικών».

Θεωρώ ότι θα πρέπει να αφήσουμε τα Ιδρύματα να αποφασίζουν ελεύθερα **με επιστημονικό τρόπο** (και σύμφωνα με τις ανάγκες, που πρωτίστως πρέπει να προσανατολίζονται στις επιλογές των υποψηφίων φοιτητών) για τα νέα γνωστικά αντικείμενα και τα νέα προγράμματα. Πιστεύω ότι αυτά που αναφέρονται από την πρόταση της ΕΠΕ για την πληροφορική, ισχύουν και για τα μαθηματικά, που χρησιμοποιούνται επίσης στο επίκεντρο κάθε δραστηριότητας (οικονομία, Υγεία, λειτουργία του κρατικού μηχανισμού κ.λ.π.), χωρίς να υπάρχουν όμως τμήματα μαθηματικών σε κάθε ίδρυμα.

Τα γνωστικά αντικείμενα (Ιατρική Πληροφορική, Τεχνητή Νοημοσύνη, Μηχανική Η/Υ, Τεχνολογίες Δικτύων, Ψηφιακή Τέχνη, Πληροφορία & Επικοινωνία, Βιομηχανική Πληροφορική, Διαδίκτυο και άλλα), που προτείνεται από την ΕΠΕ να ενσωματωθούν σε Σχολές Πληροφορικής, είναι εξειδικεύσεις, που μπορούν να καλυφθούν τόσο από μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, όσο και από νέες κατευθύνσεις (σε μερικές περιπτώσεις).

Εκείνο που θεωρώ ότι χρειάζεται είναι η ενίσχυση των προπτυχιακών προγραμμάτων πληροφορικής έτσι ώστε να καλύπτονται οι διεθνώς αποδεκτοί στόχοι και απαιτήσεις των σύγχρονων προγραμμάτων «Computer Science» και συμφωνώ με την ΕΠΕ. Αυτό όμως ουσιαστικά καλύπτεται πλήρως στο 1^ο σημερινό θέμα (εισήγηση του κ. Προέδρου «Τρόποι μετάδοσης της γνώσης στην ανώτατη εκπαίδευση», όσο και στο 2^ο θέμα (εισήγηση κ.κ. Προέδρου και Προέδρου ΣΑΤΕ: «Ο χάρτης της Ανώτατης Εκπαίδευσης: χωροταξία ακαδημαϊκών μονάδων και εύρος / θεματική γνωστικών αντικειμένων»).

Δ. ΜΑΤΘΑΙΟΥ:

Η ιδέα της καθιέρωσης της Σχολής ως της βασικής ακαδημαϊκής μονάδας παρουσιάζει ενδιαφέρον. Μπορεί πράγματι να διασφαλίσει την οργάνωση ευέλικτων προγραμμάτων σπουδών που θα μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις τόσο της επιστημονικής έρευνας – η οποία στο μέτωπο της ανακάλυψης νέας γνώσης έχει εκ των πραγμάτων διεπιστημονικά χαρακτηριστικά, ενώ και σε επιστημολογικό επίπεδο τα στεγανά ανάμεσα στις επιστήμες θεωρούνται πλέον ξεπερασμένα – όσο και της ευμετάβλητης αγοράς εργασίας προς την οποία προσβλέπουν κατά κύριο λόγο οι φοιτητές. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε οικονομίες κλίμακας και σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα σε ό,τι αφορά κυρίως τη διοίκηση και το διοικητικό προσωπικό των ιδρυμάτων και σε ορισμένες περιπτώσεις και του ακαδημαϊκού προσωπικού. Η ενοποίηση για παράδειγμα των Παιδαγωγικών Τμημάτων θα ενίσχυε τη νέα γραμματεία σε προσωπικό, θα πλούτιζε τις βιβλιοθήκες αλλά και θα συμπλήρωνε τα σημερινά «κενά» σε ορισμένα γνωστικά αντικείμενα από την «περίσσεια» ΔΕΠ σε ένα από τα συνιστώσα Τμήματα.

Για την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος υπάρχουν εντούτοις εμφανείς δυσκολίες. Θα αναφέρω επιλεκτικά ορισμένες: α) η διασπορά σε διαφορετικές πόλεις Τμημάτων σε ορισμένα περιφερειακά πανεπιστήμια αποτελεί προφανή δυσκολία, β) η οριζόντια κινητικότητα των φοιτητών, ιδιαίτερα η ένταξή τους σε Τμήματα (ή προγράμματα σπουδών) μετά το πρώτο έτος, αναμένεται να οδηγήσει σε στρεβλώσεις, κυρίως σε Τμήματα υψηλής ζήτησης. Γιατί μπορεί στο Πάντειο, που συνήθως προβάλλεται ως παράδειγμα, οι προτιμήσεις των φοιτητών στο ένα ή το άλλο Τμήμα να μην δημιουργούσαν προβλήματα – οι φοιτητές θα δεχόταν να ενταχθούν σε αυτά ανάλογα με τις επιδόσεις τους, αφού η απορρόφηση των αποφοίτων των επιμέρους Τμημάτων στην αγορά εργασίας δε διαφέρει ουσιωδώς – στα Τμήματα όμως υψηλής ζήτησης η κατάσταση θα είναι διαφορετική. Με δεδομένο, για παράδειγμα, ότι αυτή την εποχή ο δείκτης ανεργίας των δασκάλων είναι μηδενικός, όλοι οι πρωτοετείς φοιτητές μιας ενιαίας «Παιδαγωγικής Σχολής» θα επέλεγαν να ενταχθούν στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και όχι των Νηπιαγωγών ή στον Τομέα Παιδαγωγικής της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Και το ίδιο είναι αναμενόμενο να συμβεί στην περίπτωση της ΝΟΠΕ με το Νομικό Τμήμα να αποτελεί το μήλον της έριδος για τους φοιτητές-αποφοίτους του Ά έτους. Ένας τέτοιος ανταγωνισμός για τη διασφάλιση των επιθυμητών επιδόσεων θα οδηγούσε σε κατακόρυφη αύξηση των πιέσεων προς τους διδάσκοντες, οι οποίοι με το σημερινό σύστημα εξετάσεων δεν είναι σε θέση να τις αντιμετωπίσουν. «Απρόσωπες» εξετάσεις – με «άγνωστους» στον φοιτητή θεματοδότες, επιτηρητές και διορθωτές –, σύστημα που εφαρμόζεται σε ορισμένες περιπτώσεις στο εξωτερικό, θα μπορούσε ίσως να εκτονώσει την κατάσταση. Μια πιο «ρίζοσπαστική» – για τα ελληνικά δεδομένα βέβαια – λύση θα αποτελούσε η καθιέρωση «πιστοποιητικού» ολοκλήρωσης κύκλου σπουδών (σε αντιστοίχιση με έτη φοίτησης) κατά το πρότυπο όσων ισχύουν στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, με αυστηρά προκαθορισμένα επαγγελματικά δικαιώματα αλλά και με διασφαλισμένη τη δυνατότητα αναβάθμισής τους μετά τη συνέχιση των σπουδών στο χρόνο που θα επιλέγουν οι σπουδαστές, κάτι που με τη σειρά του προϋποθέτει την καθιέρωση «σπονδυλωτών» (modular) προγραμμάτων σπουδών.

Μια τελευταία δυσκολία που θα ήθελα να επισημάνω αφορά το γεγονός ότι η μετάβαση από το καθεστώς των Τμημάτων σε εκείνο της Σχολής συνοδεύεται από αναδιάρθρωση του

διαμορφωμένου συστήματος εξουσιών, την οποία δεν θα είναι πάντοτε διατεθειμένοι να δεχθούν οι ενδιαφερόμενοι.

Κ. ΝΑΥΡΙΔΗΣ:

Η τριτοβάθμια Εκπαίδευση συνδέεται με τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες σε δύο σημεία: στην αφετηρία και στον τερματισμό των πανεπιστημιακών σπουδών. Η σύνδεση στην αφετηρία είναι προφανής και αναφέρεται στην εισροή των φοιτητών από το Λύκειο. Η σύνδεση στον τερματισμό έχει να κάνει με τους πτυχιούχους των Παιδαγωγικών Τμημάτων και των λεγόμενων καθηγητικών σχολών που προορίζονται να αποτελέσουν το εκπαιδευτικό προσωπικό των άλλων βαθμίδων.

Ως Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου πρέπει να πω ότι τα Προγράμματα Σπουδών που εκπονούμε αυτή την περίοδο για το Νέο Σχολείο θέτουν ως βασική προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή τους τον κατάλληλα εκπαιδευμένο εκπαιδευτικό για τις σύγχρονες σχολικές ανάγκες.

Είναι λοιπόν κοινή διαπίστωση ότι σήμερα αυτός ο εκπαιδευτικός δεν έρχεται σωστά προετοιμασμένος από το Πανεπιστήμιο. Όχι τόσο σε ότι αφορά το επιστημονικό περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων που αναλαμβάνει να διδάξει, όσο αναφορικά με τις αντίστοιχες διδακτικές μεθόδους και κυρίως με τις δεξιότητές του να χειρίζεται την ομάδα-τάξη.

Είναι εκ των ων ουκ άνευ κατά τη γνώμη μου να επανεξετάσουν τα ως άνω Πανεπιστημιακά Τμήματα, τα Προγράμματα Σπουδών τους, προσθέτοντας βιωματικού τύπου μαθήματα διδακτικής και δυναμικής της ομάδας ή /και αναβαθμίζοντας τα ήδη υπάρχοντα.

Β. ΠΟΛΙΤΗΣ - ΣΤΕΡΓΙΟΥ:

Σε γενικές γραμμές συμφωνώ με τις εξειδικευμένες προτάσεις του Προέδρου του ΕΣΥΠ Κου Λυκουργιώτη για τα θέματα του κειμένου διαβούλευσης που αφορούν τη σημερινή συνεδρίαση. Ειδικότερα η καθιέρωση της Σχολής ως βασικής διοικητικής οντότητας θα συμβάλλει πράγματι στη αποτελεσματικότερη διοικητική υποστήριξη και το συντονισμό λειτουργίας των τμημάτων, θα οδηγήσει στην καλλίτερη αξιοποίηση του διοικητικού προσωπικού, θα αποδεσμεύσει τα μέλη ΔΕΠ και ΕΠ από ένα μέρος του φόρτου της διοικητικής του απασχόλησης και από την πολλαπλή συμμετοχή τους σε συνεδριάσεις οργάνων, (π. χ. Συνέλευση Σχολής, Συμβούλιο Σχολής, Συμβούλιο Τμήματος, Τομείς). Η ρύθμιση αυτή ενδεχόμενα να βοηθήσει στην προσπάθεια χωροταξικής και θεματικής αναδιάρθρωσης των Ιδρυμάτων. Η Κοσμητεία ή το Συμβούλιο Σχολής με τη συμμετοχή των εχόντων την ευθύνη συντονισμού των τμημάτων όπως περιγράφεται αποτελεί ένα ευέλικτο συλλογικό όργανο.

Η εισαγωγή σε ενιαίο πρώτο έτος σπουδών σε επίπεδο Σχολής, με την ευχέρεια στη συνέχεια επιλογής του προγράμματος σπουδών μιας κατεύθυνσης ή τμήματος, θα συμβάλλει στην εξουδετέρωση ορισμένων αρνητικών πτυχών του ισχύοντος αδιάβλητου αλλά κοινωνικά άδικου συστήματος εισαγωγής, που πολύ εύστοχα επισημαίνονται στο κείμενο του Κου Λυκουργιώτη. Σε ένα σύστημα εισαγωγής όπου οι υποψήφιοι πολλές φορές οδηγούνται να σπουδάσουν σε αντικείμενα που δεν είναι της πρώτης τους επιλογής, η ευελιξία που προσφέρει η δυνατότητα επιλογής μετά το πρώτο έτος αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Η αντικατάσταση των τμημάτων από προγράμματα σπουδών και κατευθύνσεις δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερη ευελιξία στην προσαρμογή αυτών στις σύγχρονες επιστημονικές απαιτήσεις και στις επιλογές των φοιτητών. Στην περίπτωση αυτή όμως δημιουργούνται αμφιβολίες για τη δυνατότητα διασφάλισης των επαγγελματικών δικαιωμάτων, ενώ θα πρέπει να εξουδετερωθούν οι δυσκολίες που προκύπτουν από τις γεωγραφικές αποστάσεις που πολλές φορές χωρίζουν τμήματα της ίδιας Σχολής. Για τους

λόγους αυτούς είτε θα πρέπει να οδηγηθούμε σε πιο «θωρακισμένα» προγράμματα σπουδών με κατευθύνσεις ή θα μπορούσε να διατηρηθεί το τμήμα ως βασική ακαδημαϊκή οντότητα, σε μια πιο ευέλικτη μορφή που θα διασφάλιζε τη διεπιστημονικότητα, την οριζόντια διδασκαλία και τη δυνατότητα μετακίνησης, μετά το πρώτο έτος, των φοιτητών.

Η δημιουργία Σχολής Μεταπτυχιακών Σπουδών σε επίπεδο ιδρύματος θα συμβάλλει στην καλλίτερη διοικητική εξυπηρέτηση και το συντονισμό των επί μέρους μεταπτυχιακών προγραμμάτων με τις ιδιαιτερότητές τους, στη διεπιστημονικότητα ή στην ευχέρεια επιλογής κοινών μαθημάτων.

Χ. ΝΑΣΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Στα πλαίσια της δέσμευσης των Τακτικών Μελών για γραπτή τοποθέτηση επί των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης της 8^{ης} Συνεδρίασης του ΕΣΥΠ, καταθέτουμε τις θέσεις μας οι οποίες έχουν ως εξής:

Σε ότι αφορά την Ακαδημαϊκή Οργάνωση και τη σχέση Σχολής-Τμήματος, συμφωνούμε με τις θέσεις σας ότι στα πλαίσια εξορθολογισμού δαπανών, αλλά και του αντιστοίχου των Διοικητικών Υπηρεσιών, η Σχολή θα πρέπει να έχει την ευθύνη και τον έλεγχο της Διοικητικής Μονάδας.

Το τμήμα θα πρέπει να παραμείνει ως Ακαδημαϊκή Μονάδα, έχοντας την ευθύνη των Προγραμμάτων Σπουδών και μάλιστα αυτά να αποτελούν προϊόν συνεργασίας όλων των εκπαιδευτικών ΔΕΠ, να είναι πιστοποιημένα και να περιλαμβάνουν minimum μαθημάτων. Η έγκρισή τους να γίνεται από την Κομητεία και η πιστοποίησή τους από Ανεξάρτητη Αρχή.

Διατμηματικά Προγράμματα οργανώνει η Σχολή σε συνεργασία με τα Τμήματα. Τα επαγγελματικά δικαιώματα θα πρέπει να καλύπτονται από τα Προγράμματα Σπουδών.

Η εισαγωγή των φοιτητών θα πρέπει να γίνεται σε επίπεδο Σχολής, γιατί η επιλογή Τμήματος και επαγγελματικού δικαιώματος απαιτεί αποκρυστάλλωση γνώσης που μπορεί να τη δει ο εισαγόμενος κατά τη διάρκεια του Α' έτους.

Σε αυτό το σημείο θεωρούμε ότι, πρέπει να ξεκινήσουμε από την κοινή παραδοχή των εκπαιδευτικών και της κοινωνίας ότι ο μαθητής Λυκείου μπαίνει σε μία διαδικασία εκμάθησης ενός εισαγωγικού συστήματος, αδιάβλητου μεν, αλλά που δεν χαρακτηρίζεται από μορφωτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Αποτέλεσμα αυτής της κατευθυνόμενης γνώσης είναι αφενός, η οικονομική αιμορραγία της οικογένειας και αφετέρου η επιβάρυνση της Ακαδημαϊκής Κοινότητας να παρέχει γνωστικό πεδίο λυκειακού επιπέδου, προκειμένου να καλύψει τα κενά και να εντάξει τον νεοεισερχόμενο φοιτητή στο απαιτούμενο γνωστικό επίπεδο, προκειμένου να δύναται να παρακολουθήσει το Πρόγραμμα Σπουδών. (βλ. στατιστική έρευνα του Υπ. Παιδείας όπου το 7% των φοιτητών περνά τα μαθήματα του Α' έτους Σπουδών).

Μεταπτυχιακά κα Διδακτορικά Προγράμματα πιστεύουμε ότι, πρέπει να αναληφθούν από Σχολή μεταπτυχιακών σε συνεργασία με ερευνητικά κέντρα και να συνεκτιμάται το ερευνητικό έργο με το εκπαιδευτικό κομμάτι του υποψηφίου.

Θέμα 2: Ρυθμίσεις που σχετίζονται με το προσωπικό των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ**ΠΡΟΕΔΡΟΣ:**

Στο κείμενο διαβούλευσης περιλαμβάνονται τα ακόλουθα σημεία: **α.** οι βαθμίδες του προσωπικού στα Πανεπιστήμια περιορίζονται σε τρεις, ενώ στα ΤΕΙ παραμένουν τέσσερις. **β.** Σε όλα τα Ιδρύματα η εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού γίνεται με κλειστή διαδικασία, ενώ η μονιμότητα επιτυγχάνεται στη θέση του Αναπληρωτή καθηγητή. **γ.** Καταργείται ο θεσμός του διδάσκοντα με το ΠΔ 407 και αντικαθίσταται από τη μη εξελίξιμη βαθμίδα του Λέκτορα που θα έχει κυρίως διδακτικά καθήκοντα. **δ.** Τα χαρακτηριστικά του λοιπού προσωπικού εξειδικεύονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος. **ε.** Τα απαιτούμενα προσόντα για την εκλογή σε θέση ΔΕΠ/ΕΠ καθορίζονται από κάθε Ίδρυμα στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας. **στ.** Το γνωστικό περιεχόμενο των θέσεων που προκηρύσσονται προσδιορίζεται με βάση τις ανάγκες των προγραμμάτων σπουδών. **ζ.** Τα εκλεκτορικά σώματα είναι διεθνούς σύνθεσης, τα ιδρύματα συντάσσουν και γνωστοποιούν καταλόγους εξωτερικών κριτών ανά γνωστικό πεδίο. **η.** Οι μόνιμοι καθηγητές υπόκεινται σε περιοδική διαδικασία αξιολόγησης ως προς το ερευνητικό τους έργο από επιτροπές κρίσης με διεθνή σύνθεση, οι υπηρετούντες σήμερα μόνιμοι καθηγητές αξιολογούνται μετά από αίτησή τους. **θ.** Θεσμοθετείται η δυνατότητα να εκλέγονται καθηγητές οι οποίοι υπηρετούν σε αναγνωρισμένα ιδρύματα του εξωτερικού, χωρίς να υποχρεώνονται να παραιτούνται από τη θέση τους στο εξωτερικό. **ι.** Το κάθε Πανεπιστήμιο ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής και της υποτροφίας που μπορεί να προσφέρει σε υποψήφιους διδάκτορες, ανάλογα με το προσφερόμενο έργο. **κ.** Κάθε Ίδρυμα ορίζει τις διαδικασίες πρόσληψης και απασχόλησης μεταπτυχιακών υποτρόφων. **λ.** Κάθε Ίδρυμα ανάλογα με τις ανάγκες του και τον διαθέσιμο προϋπολογισμό του προσδιορίζει το τεχνικό και διοικητικό προσωπικό του οργανισμού του. Το προσωπικό αυτό προσλαμβάνεται μετά από δημόσια προκήρυξη και την ευθύνη των διαδικασιών πρόσληψης έχει ο Κοσμήτορας/Διευθυντής κάθε Σχολής με την έγκριση του Πρύτανη /Προέδρου και την επικύρωση του Συμβουλίου του Ιδρύματος. **μ.** Το ύψος των μισθών των Ιδρυμάτων καθορίζεται από την πολιτεία, ιδιαίτερα ως προς τα ελάχιστα όρια. Η πολιτεία χρηματοδοτεί το προσωπικό των ιδρυμάτων σύμφωνα με τις προγραμματικές συμφωνίες. τα ιδρύματα μπορούν να διαμορφώνουν δική τους συμπληρωματική πολιτική ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις δικές τους ιδιαίτερες ακαδημαϊκές και επιστημονικές τους ανάγκες, προκειμένου να προσελκύουν επιστήμονες υψηλού κύρους ή/και να παρέχουν πρόσθετα κίνητρα στο προσωπικό τους. **ν.** Για την ενθάρρυνση των δωρεών προς τα ιδρύματα προτείνεται η απαλλαγή από τη φορολόγηση τους.

Επιτρέψτε μου ένα πολύ σύντομο σχολιασμό των περισσότερων από τα παραπάνω σημεία-ρυθμίσεις που προτείνονται στο κείμενο διαβούλευσης. Θεωρώ ότι με τις ρυθμίσεις **δ, ε, στ, ι, κ, λ και μ** επιδιώκεται να γίνει πιο ουσιαστική η αυτοτέλεια και αυτονομία των ιδρυμάτων, αφού πολύ σημαντικά θέματα που ρυθμιζόνταν οριζόντια με βάση νόμους ή προεδρικά διατάγματα προτείνεται να εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των Ιδρυμάτων. Με τη ρύθμιση **θ** επιδιώκεται η διευκόλυνση της συνεργασίας των Ιδρυμάτων με σημαντικούς επιστήμονες, που εργάζονται στο εξωτερικό. Η ρύθμιση αυτή θα μπορούσε να έχει σημαντικό όφελος, γιατί θα διευκόλυνε τη συνεργασία ανάμεσα σε ερευνητικές ομάδες των Πανεπιστημίων όπου εργάζεται ο συγκεκριμένος επιστήμονας, την αξιοποίηση των υποδομών τους και της εμπειρίας τους από νέους ερευνητές των Πανεπιστημίων μας, τη διάχυση επιτυχημένων μεθόδων ... Με το σημείο **η** επιδιώκεται η ενθάρρυνση της συνέχισης της ερευνητικής εργασίας από τα μέλη ΔΕΠ που κατέχουν ήδη μόνιμες θέσεις και εμμέσως η γνωστοποίηση της ερευνητικής εργασίας που διεξάγεται στα ελληνικά Ιδρύματα στο εξωτερικό. Με τη ρύθμιση **ν** επιδιώκεται ή αύξηση των πόρων των Ιδρυμάτων. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι κρίνω ως θετικές τις ρυθμίσεις στις οποίες αναφέρθηκα.

Συμφωνώ επιπλέον με τις ρυθμίσεις **α και β** μέσω των οποίων επιδιώκεται η ευθυγράμμιση των ελληνικών Ιδρυμάτων με τα περισσότερα ξένα Ιδρύματα καθώς και με την ρύθμιση θεσμοθέτηση βαθμίδας με πρωτίστως διδακτικά καθήκοντα και με μεγαλύτερη διάρκεια συνεργασίας με τα Ιδρύματα από ότι οι σημερινοί διδάσκοντες με το ΠΔ 407. Ελπίζω οι νέοι συνάδελφοι αυτής βαθμίδας να βοηθήσουν σημαντικά στο διδακτικό έργο των Ιδρυμάτων, ενώ ταυτόχρονα να διεξάγουν έρευνα που θα τους επιτρέπει στο μέλλον να διεκδικούν θέσεις μελών ΔΕΠ. Σημειώνω ότι πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις ώστε οι υπηρετούντες σήμερα Λέκτορες να ενταχθούν προοδευτικά στα μέλη ΔΕΠ μέσα από τις διαδικασίες που ίσχυαν έως σήμερα.

Τέλος σε ότι αφορά τη ρύθμιση **ζ** θα πρότεινα εντελώς ενδεικτικά την ακόλουθη γενική διαδικασία εκλογής μελών ΔΕΠ, αν και θα μπορούσαν να υπάρξουν αρκετές εναλλακτικές.

α. Ο Κοσμήτορας εισηγείται στη Σύγκλητο την προκήρυξη μιας θέσης ΔΕΠ στο πλαίσιο του Προγραμματισμού Ακαδημαϊκής ανάπτυξης της Σχολής (που πρέπει να εντάσσεται στο γενικό πρόγραμμα ανάπτυξης του Ιδρύματος) ή εξαιτίας της αποχώρησης κάποιου μέλους ΔΕΠ.

β. Μετά την προκήρυξη της θέσης (στην οποία πρέπει να δίνεται ευρύτατη διεθνής δημοσιότητα, ακόμη και αναζήτηση σημαντικών υποψηφίων) η Κοσμητεία ορίζει το εκλεκторικό σώμα (δεκαπενταμελές) από μέλη ΔΕΠ με ενεργό ερευνητική δραστηριότητα και με το ίδιο ή συγγενές γνωστικό αντικείμενο με τη θέση που προκηρύσσεται. Το εκλεκторικό σώμα ορίζει τριμελή εισηγητική επιτροπή. Η τριμελής εισηγητική επιτροπή θα μπορούσε να απαρτίζεται από ένα μέλος ΔΕΠ της Σχολής (του Τμήματος συγγενούς προς τη θέση) και δύο μέλη ΔΕΠ άλλων ελληνικών Πανεπιστημίων. Σημαντικό μέρος των μελών ΔΕΠ του εκλεκτορικού Σώματος πρέπει να υπηρετεί στη Σχολή, ιδιαίτερα στο αρμόδιο Τμήμα (για να υπάρχει το εύλογο ενδιαφέρον εκλογής σημαντικού υποψηφίου). Ένα μέρος των μελών ΔΕΠ θα πρέπει να προέρχεται από άλλο ελληνικό ΑΕΙ. Εκτός των μελών του εκλεκτορικού σώματος θα πρέπει να ορίζεται από τον Κοσμήτορα και σχετικά μικρός αριθμός σημαντικών επιστημόνων ξένων Πανεπιστημίων (2-3) που θα έχουν την υποχρέωση να διατυπώνουν γραπτώς τη γνώμη τους για τους υποψηφίους. Αυτή ή διάταξη θα μπορεί να μην εφαρμόζεται στις ελάχιστες περιπτώσεις που το γνωστικό αντικείμενο δεν συνδέεται με διεθνείς δημοσιεύσεις.

γ. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να δίνουν υποχρεωτικά διάλεξη και να απαντούν σε ερωτήσεις των μελών του εκλεκτορικού σώματος.

δ. Το εκλεκτορικό σώμα θα ψηφίζει με βάση τα υπομνήματα των υποψηφίων, την εισηγητική έκθεση, τη γνώμη των ξένων κριτών και την ανοικτή διάλεξη και ακρόαση.

ε. Τον Κοσμήτορα μπορεί να βοηθάει ο Πρόεδρος του αρμόδιου τμήματος στο πλαίσιο της συνεργασίας τους στην Κοσμητεία.

Χ. ΒΙΤΣΙΛΑΚΗ:

Σχετικά με τις προτεινόμενες στο κείμενο διαβούλευσης ρυθμίσεις που σχετίζονται με το προσωπικό των πανεπιστημίων, και σε συνέχεια της διεξαχθείσας συζήτησης, έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

- Οι ρυθμίσεις περί των ΔΕΠ είναι πολύ θετικές για τους/τις διδάσκοντες/ουσες και θα ανέμενε κανείς ότι θα έπρεπε να τύχουν μάλλον οριζόντιας αποδοχής.
- Είναι θετικές κατ' αρχήν γιατί μειώνουν κατά τουλάχιστον δύο τις φάσεις εκλογής/εξέλιξης, προετοιμασίας φακέλου και όλες τις λοιπές διαδικασίες και αντικειμενικά κόστη μιας ακαδημαϊκής κρίσης. Αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό και για τον κάθε πανεπιστημιακό και για το σύνολο του Ιδρύματος και της Πολιτείας.

- Επίσης θετικότατο για τους ΔΕΠ είναι το γεγονός της κλειστής διαδικασίας εξέλιξής τους. Οι πιθανότητες εσωστρέφειας και «εσωτερικής αναπαραγωγής» περιορίζονται από τη συγκρότηση εκλεκτορικών με επαυξημένη συμμετοχή εκλεκτόρων εκτός του ΑΕΙ ή/και της χώρας. Η λειτουργία των οργάνων αυτών πρέπει να υποστηριχθεί και από θεσμοθετημένες υποδομές και διαδικασίες τηλεδιάσκεψης.
- Ειδικότερα για τη βαθμίδα του Λέκτορα, αυτή αποτελεί σαφή αναβάθμιση του υφιστάμενου θεσμού του συμβασιούχου βάση του 407, τα δικαιώματα, οι συνθήκες εργασίας και οι απολαβές των οποίων έχουν απόλυτα εκφυλιστεί στην πράξη.
- Η ενεργή ερευνητική δραστηριότητα όλων των μελών ΔΕΠ και δη αυτών των ανωτέρων βαθμίδων θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για τον ορισμό τους σε εκλεκτορικά σώματα.
- Για τον προσδιορισμό της συνάφειας του υπό κρίση θέσης με το γνωστικό αντικείμενο των ΔΕΠ θα πρέπει να ισχύσουν κριτήρια συμπληρωματικά των υφισταμένων ΦΕΚ, που συχνά δεν παρακολουθούν ή/και δεν αντιστοιχούν στην περιοχή εστίασης και εξειδίκευσης των πανεπιστημιακών.
- Επίσης είναι θετικό ότι οι τακτικές αμοιβές των μελών ΔΕΠ θα διασφαλίζονται από το κράτος και να αποτελούν μέρος του τετραετούς προγραμματισμού του Ιδρύματος, αλλά και το ότι το κάθε Ίδρυμα θα έχει τη δυνατότητα παροχής επιπροσθέτων κινήτρων/αμοιβών σε ιδιαίτερα διακεκριμένα μέλη του που αναβαθμίζουν το κύρος του Ιδρύματος και της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τη συμβολή τους στην επιστήμη.
- Κατά τα λοιπά μας βρίσκει σύμφωνους/ες η εισήγηση του Προέδρου σχετικά με τα παραπάνω θέματα.

Φ. ΤΣΑΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Για το 2^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης θα ήθελα να τοποθετηθώ σε ό,τι αφορά στον αριθμό των βαθμίδων (τρεις αντί για τέσσερεις) και στα εκλεκτορικά σώματα. Πιστεύω ότι θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε στις βαθμίδες, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξουν μεταβατικές διατάξεις για τους ήδη υπηρετούντες, τα δε εκλεκτορικά πρέπει να είναι ολιγομελή (στην Τριμελή Εισηγητική Επιτροπή μπορεί να συμμετέχει ένας εξωτερικός κριτής-από πανεπιστήμιο του εξωτερικού) και να κάνω δύο ερωτήσεις, αλλά δυστυχώς δεν είναι παρών κάποιος εκπρόσωπος του Υπουργείου για να δώσει απαντήσεις και δεν θα αρκεστώ σε προσωπικές απόψεις:

1. Τι ακριβώς εννοεί η κυβέρνηση όταν στο κείμενο διαβούλευσης αναφέρεται “Το ύψος των μισθών των Ιδρυμάτων καθορίζεται από την πολιτεία, ιδιαίτερα ως προς τα ελάχιστα όρια.”;
2. Στο κείμενο διαβούλευσης αναφέρεται ότι “Η εξέλιξη του διδακτικού (ερευνητικού;) προσωπικού κρίνεται με κλειστή διαδικασία”. Ποιος θα κινεί αυτήν τη διαδικασία; Ο ίδιος ο υποψήφιος ή κάποιος άλλος; Ελπίζω ότι στην επόμενη συνεδρίαση ο εκπρόσωπος του υπουργείου θα είναι παρών και θα δώσει απαντήσεις και στις δύο ερωτήσεις.

Χ. ΓΟΥΔΗΣ:

Ως προς τις διατάξεις-ρυθμίσεις αναφορικά με το προσωπικό, η αξιοκρατική αρχική εκλογή μετράει πολύ περισσότερο από την μετέπειτα εξελικτική του πορεία που μπορεί να είναι μια κλειστή διαδικασία. Ως προς την δυνατότητα διδασκαλίας Καθηγητών από άλλα Πανεπιστήμια να διδάσκουν για κάποιο χρόνο, θα πρέπει να διευρυνθεί συμπεριλαμβάνοντας και αντίστοιχης βαθμίδας ερευνητές από τα Ερευνητικά μας Κέντρα.

I. ΚΟΝΤΟΥΛΗ:**Παρατηρήσεις επί του κειμένου διαβούλευσης του Υπουργείου
Ρυθμίσεις που σχετίζονται με το προσωπικό των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ*****Ακαδημαϊκή δεοντολογία***

Οι προτάσεις που υπάρχουν σχετικά με την τήρηση της Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας (ΚΔ, 2010: 12-13) είναι γενικά στη σωστή κατεύθυνση. Όμως σε σχέση με το ακαδημαϊκό προσωπικό, η πρόβλεψη για τη δυνατότητα το κάθε ΑΕΙ να καθορίζει τις δικές του προϋποθέσεις για τα ελάχιστα προσόντα (ΚΔ, 2010: 14) θα δημιουργήσει τριβές και προβλήματα στις αμοιβαίες αναγνωρίσεις των τίτλων σπουδών τόσο ακαδημαϊκά όσο και στην αγορά εργασίας. Οι ελάχιστες προϋποθέσεις όπως τίθενται σήμερα μέσω νομοθεσίας πρέπει να διατηρηθούν κυρίως προς όφελος των φοιτητών.

Διδακτορικοί και μεταδιδακτορικοί υπότροφοι

Σε σχέση με τα διδακτορικά και τους μεταδιδακτορικούς υποτρόφους (ΚΔ, 2010: 14), υπάρχουν δύο ζητήματα: (α) αν θα μπορούν τα ΤΕΙ να παρέχουν διδακτορικούς τίτλους και (β) αν η οικονομική παροχή προς τους διδακτορικούς και κυρίως τους μεταδιδακτορικούς υποτρόφους θα είναι για την εκπόνηση διατριβής ή για παροχή εργασίας. Σε σχέση με το πρώτο από τη διατύπωση "σε κάθε Πανεπιστήμιο" προκύπτει ότι η απονομή διδακτορικών τίτλων διατηρείται μόνο στα Πανεπιστήμια. Από τη διατύπωση όμως που υπάρχει στη σχετική παράγραφο για την οργάνωση των σπουδών (ΚΔ, 2010: 22) υπάρχει η δυνατότητα να ερμηνευτεί η σχετική διατύπωση ότι επιτρέπει την απονομή διδακτορικών τίτλων και στα ΤΕΙ ("Τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών στα ΤΕΙ οργανώνονται με ανάλογο τρόπο [με τα Πανεπιστήμια] σε επίπεδο Σχολής").

Σε σχέση με το δεύτερο σημείο (οικονομικές παροχές) φαίνεται σαν να μην πρόκειται για υποτροφία για εκπόνηση διδακτορικής ή μεταδιδακτορικής διατριβής αλλά για αμοιβή για συγκεκριμένη εργασία καθώς το σχετικό εδάφιο αναφέρεται σε "πρόσληψη και απασχόληση" και σε "προσφερόμενο έργο". Η υποτροφία πρέπει να έχει ως κύριο στόχο την απαλλαγή του υποτρόφου από άλλες υποχρεώσεις πλην της κύριας που είναι η ολοκλήρωση της διατριβής. Τα όποια παράλληλα διδακτικά καθήκοντα θα πρέπει να είναι δευτερεύουσα και όχι κύρια υποχρέωση όπως φαίνεται από τις υπάρχουσες διατυπώσεις.

Διοικητικό προσωπικό

Σε ότι αφορά το Διοικητικό και Τεχνικό Προσωπικό φαίνεται ότι θα υποχρεωθεί να αποφασίσει αν θα παραμείνει ή όχι στα ΑΕΙ ή θα μεταταχθεί σε άλλη υπηρεσία του Δημόσιου τομέα. Η πρόβλεψη αυτή δημιουργεί ερωτηματικά για πιθανή άρση της μονιμότητας του προσωπικού στα σχεδιαζόμενα ΑΕΙ (ΚΔ, 2010: 15).

Διδακτικό προσωπικό και αμοιβές

Προβλέπεται η μείωση των βαθμίδων από τέσσερις σε τρεις στα Πανεπιστήμια (καταργείται η βαθμίδα του Λέκτορα στα Πανεπιστήμια, στα ΤΕΙ διατηρείται η βαθμίδα του Καθηγητή Εφαρμογών) και κατάργηση της μονιμότητας για τον Επίκουρο Καθηγητή (σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ). Σε σχέση με τις εξελίξεις προκρίνεται το μοντέλο των "κλειστών" εξελίξεων. Δεν υπάρχει όμως αναφορά αν η ατομική εξέλιξη θα είναι απρόσκοπτη, δηλαδή αν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ θα μπορούν να υποβάλλουν αίτηση για ανώτερη βαθμίδα όταν έχουν τα προσόντα ή θα υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός που θα προβλέπεται από το οργανόγραμμα του Τμήματος/Σχολής ΔΕΠ/ΕΠ ανά καθηγητική βαθμίδα. Στην περίπτωση αυτή θα δημιουργηθούν πολλές ανισότητες και πιέσεις ιδιαίτερα στα νεότερα Τμήματα.

Η πρόταση για διαφορετικά μισθολόγια ΔΕΠ/ΕΠ μεταξύ των ΑΕΙ (και πιθανότατα και εντός του ίδιου ιδρύματος), καθώς "τα Ιδρύματα μπορούν να διαμορφώνουν τη δική τους συμπληρωματική πολιτική για την παροχή πρόσθετων κινήτρων", θα οδηγήσει στη δημιουργία ΑΕΙ και ΔΕΠ/ΕΠ πολλών ταχυτήτων. Για παράδειγμα τα περιφερειακά ΑΕΙ αντί να έχουν μια επιπλέον επιχορήγηση ως κίνητρο για προσέλκυση προσωπικού θα

υποβαθμιστούν σταδιακά καθώς τα κεντρικά ΑΕΙ (Αθήνα πρωτίστως, αλλά και Θεσσαλονίκη) θα έχουν και το μέγεθος και τους επιπλέον πόρους (δωρεές, ακίνητη περιουσία κλπ) για να χρηματοδοτούν με υψηλότερους μισθούς ή άλλα προνόμια (πχ προγράμματα συνταξιοδότησης, ασφάλισης κλπ) τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ. Ξεκινάνε άραγε ΟΛΟΙ από την ίδια βάση; Πχ. ΑΕΙ vs ΤΕΙ, περιφερειακά vs κεντρικά, τεχνολογικά-ιατρικά αντικείμενα vs θεωρητικά-ανθρωπιστικά αντικείμενα. Επιπλέον είναι φανερός ο κίνδυνος της περαιτέρω γενικής υποβάθμισης των αμοιβών των ΔΕΠ/ΕΠ με την πρόταση περί "διασφαλισμένης" ελάχιστης αμοιβής ιδιαίτερα στην παρούσα συγκυρία της οικονομικής κρίσης.

Χρηματοδότηση, δείκτες αξιολόγησης και πολυτυπία ΑΕΙ

Το πρόβλημα της άνισης ανάπτυξης υπάρχει εγγενώς και στην πρόταση για την πολυτυπία και στην συνακόλουθη για τη χρηματοδότηση (ΚΔ, 2010: 15-17). Σε σχέση με την "πολυτυπία" οφείλει κανείς να παρατηρήσει ότι η διατύπωση είναι πολύ γενική και δεν διασαφηνίζει τους "τύπους" ΑΕΙ που φαντάζονται οι συντάκτες της πρότασης. Εδώ μπορεί να υποθέσει κανείς οι συντάκτες επιθυμούν την εμφάνιση διαφορετικών ΑΕΙ (κατά το πρότυπο των ΗΠΑ) που ορισμένα θα ασχολούνται κυρίως με την έρευνα, ενώ άλλα κυρίως με την διδασκαλία (πανεπιστήμια και κολέγια). Μια τέτοια εξέλιξη θα υπονομεύσει την υπάρχουσα ενιαία Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα που χτίστηκε στα κεντροευρωπαϊκά ακαδημαϊκά πρότυπα του ενιαίου ερευνητικού και εκπαιδευτικού πανεπιστημίου και μοιραία τα ειδικευμένα στη διδασκαλία ΑΕΙ θα τεθούν σταδιακά σε υποδεέστερη κλίμακα.

Ο κίνδυνος αυτός της δημιουργίας ΑΕΙ πολλών ταχυτήτων υπάρχει και στην πρόταση για τη χρηματοδότηση όπου προβλέπεται ότι ένα μέρος της, που μπορεί να φτάσει έως και 30% (Ε&Α, 2010: 8), θα δίδεται με βάση την επίτευξη ορισμένων δεικτών που προτείνει το Υπουργείο. Αυτό που δεν είναι καθαρό στην περίπτωση αυτή είναι τι αφορά (το σύνολο της χρηματοδότης για τα ΑΕΙ της χώρας ή το αναλογούν ποσό ανά ΑΕΙ) και πως θα κατανέμεται το ποσό αυτό. Αυτό που μπορεί να υποθέσει κανείς είναι ότι το ποσό αφορά κάθε ΑΕΙ ξεχωριστά και ότι θα παρακρατείται από το υπουργείο και αν δεν επιτευχθούν οι δείκτες δεν θα αποδίδεται. Στην περίπτωση αυτή βεβαίως λειτουργεί ως "τιμωρία" και οι επιπτώσεις βεβαίως θα είναι στο επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους φοιτητές. Θα μπορούσε όμως να λειτουργεί και ως επιβράβευση δηλαδή να υπάρχει διασφαλισμένη η απαραίτητη ετήσια χρηματοδότηση και αν πετύχει κάποιους στόχους τότε να δίδεται με τη μορφή "bonus". Σε κάθε περίπτωση και ανάλογα με το μέγεθος της χρηματοδότησης που θα δίδεται υπό όρους, το μέτρο αυτό θα οδηγήσει σε αύξηση της ήδη υπάρχουσας ανισότητας μεταξύ των ΑΕΙ της χώρας.

Σε σχέση με τους προτεινόμενους δείκτες θα πρέπει να γίνει τεκμηριωμένη και σε βάθος μελέτη καθώς ορισμένοι, από πρώτη ανάγνωση, αντί να βελτιώσουν της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης μπορεί να την υπονομεύσουν, όπως στην περίπτωση του πρώτου δείκτη που προτείνεται για την αναλογία αποφοίτων προς εισερχόμενους φοιτητές. Υπάρχει ο κίνδυνος δηλαδή, αν το επιθυμητό είναι ο δείκτης να τείνει στη μονάδα, τα ΑΕΙ να πιέζουν τους διδάσκοντες προς την κατεύθυνση της αύξησης των αποφοίτων σε βάρος των κριτηρίων επιστημονικής επάρκειας, όπως ήδη γίνεται σε ορισμένα πανεπιστήμια της Μεγάλης Βρετανίας. Επιπλέον πρέπει να ξεκαθαρίσει αν οι δείκτες θα αφορούν κάθε ΑΕΙ ξεχωριστά, δηλαδή αν το κάθε ΑΕΙ θα κρίνεται ανά τακτά διαστήματα (το διάστημα είναι επίσης ανοικτό ζήτημα) για την πρόοδο του σε σχέση με το παρελθόν ή αν θα έχουν συγκριτικό χαρακτήρα μεταξύ των ιδρυμάτων και θα αποκτήσουν χαρακτήρα δεικτών οριζόντιας αξιολόγησης των ΑΕΙ και έτσι η επιπλέον χρηματοδότηση θα δίνεται μόνο σε όσα υπερτερούν. Στην τελευταία περίπτωση θα πρέπει βεβαίως οι δείκτες να μην είναι απόλυτοι όπως εμφανίζονται στην πρόταση αλλά να εξομαλύνονται σε σχέση με το μέγεθος του κάθε ιδρύματος. Πάντως όπως διαφαίνεται από το πνεύμα του κειμένου οι δείκτες αυτοί περισσότερο θα λειτουργήσουν ως μέσο για την κατανομή της χρηματοδότησης παρά "ως εργαλεία που αναδεικνύουν τάσεις προς βελτίωση ή όχι" όπως υποστηρίζουν οι συντάκτες του κειμένου (ΚΔ, 2010: 17).

Το τελευταίο σημείο γίνεται εμφανές στην πρόταση για μετατροπή της Αρχής για τη Διασφάλιση της Ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΑΔΙΠ) σε Ανεξάρτητη Αρχή Αξιολόγησης, Πιστοποίησης και Χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης (*ibid.*). Πρέπει να σημειωθεί ότι η ΑΔΙΠ έχει ακριβώς ως στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας στα ΑΕΙ και ότι σύμφωνα με τα έντυπα και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν οι αξιολογήσεις είναι εργαλεία για την βελτίωση της ποιότητας στα ΑΕΙ και όχι εργαλεία για την κατανομή της χρηματοδότησης με βάση τα αποτελέσματα της. Δυστυχώς το υπουργείο φαίνεται σε διάστημα μόλις δύο-τριών ετών και πριν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες αξιολόγησης (λόγω διακοπής της χρηματοδότησης της ΑΔΙΠ) που θα βοηθούσαν στην καταγραφή και ανάδειξη τόσο των αδυναμιών και προβλημάτων όσο και των πλεονεκτημάτων των ΑΕΙ της χώρας, επιθυμεί την μετατροπή της ΑΔΙΠ (μεταλλάσσοντας και τους στόχους της αξιολόγησης) σε αρχή κατανομής της δημόσιας χρηματοδότησης.

Φοιτητική μέριμνα και φοιτητικά δάνεια

Από τις προβλέψεις του κειμένου Διαβούλευσης σχετικά με τα φοιτητικά δάνεια και την διατροφή και διαμονή των φοιτητών φαίνεται μια στροφή προς την αγορά και η υποχώρηση του δημόσιου (δωρεάν) χαρακτήρα του πανεπιστημίου (ΚΔ, 2010: 18). Στην ουσία φαίνεται ότι το κράτος αποσύρεται από την δέσμευσή του να ενισχύει τους φοιτητές με παροχή στέγασης και τροφής και προτείνει το σύστημα των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για τις παροχές αυτές με συνέπεια την τιμολόγηση των υπηρεσιών αυτών, ενώ τα προτεινόμενα φοιτητικά δάνεια θα καλύπτουν το κόστος διαβίωσης των φοιτητών. Η ιδέα δηλαδή είναι ότι ιδιωτικοποιείται η φοιτητική μέριμνα (διατροφή, στέγαση) και το κόστος αυτός καλύπτεται από ευνοϊκά "φοιτητικά" δάνεια που παίρνουν οι φοιτητές από τις τράπεζες. Το σύστημα αυτό "αυτοχρηματοδότησης" των σπουδών στην ουσία οδηγεί στην χρέωση των νέων στις τράπεζες πριν ακόμα αρχίσουν να εργάζονται και μάλιστα σε συνθήκες κρίσης και τεράστιας ανεργίας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μια από τις αιτίες των πρόσφατων φοιτητικών ταραχών στην Αγγλία (αλλά και στις ΗΠΑ) ήταν και τα "φοιτητικά δάνεια", καθώς αυξήθηκε πολύ το μέχρι σήμερα χαμηλό επιτόκιο τους και σε συνδυασμό με τον τριπλασιασμό των διδάκτρων δημιουργούν εξαιρετική πίεση σε όσους δεν έχουν οικονομική ευχέρεια αποκλείοντάς τους από την ανώτατη εκπαίδευση. Ίσως το παράδειγμα της Βρετανίας είναι διδακτικό για την πορεία της ιδιωτικοποίησης των δημόσιων πανεπιστημίων που ξεκίνησε με την επιβολή συμβολικών λίγο-πολύ διδάκτρων και σήμερα κατέληξε το ετήσιο κόστος διδάκτρων για σπουδές στο πανεπιστήμιο να είναι πάνω από 10.000 ευρώ ετησίως.

Διεθνοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Στο τελευταίο συντομότερο τμήμα του κειμένου διαβούλευσης γίνεται αναφορά στη σημασία της διεθνοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ως ένα βαθμό πλευρές αυτού του στόχου έχουν κατά περίπτωση επιτευχθεί, παρόλο που το ελληνικό πανεπιστήμιο δεν είναι ιδιαίτερα διεθνοποιημένο σε σύγκριση με άλλα ευρωπαϊκά. Πάντως συμμετέχει εδώ και αρκετά χρόνια ιδιαίτερα σε δίκτυα ανταλλαγής φοιτητών (Erasmus) αλλά και διδακτικού προσωπικού παρά το γεγονός ότι η γλώσσα είναι ένα σημαντικό εμπόδιο στην προσέλκυση φοιτητών. Στην άρση του εμποδίου τα τελευταία χρόνια έχει θεσμοθετηθεί η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικών διατριβών και σε ξένη γλώσσα ενώ λειτουργούν και ορισμένα μεταπτυχιακά σε συνεργασία με ξένα πανεπιστήμια σε ξένη γλώσσα.

Τα μέτρα που προτείνει το υπουργείο είναι μια συλλογή από προτάσεις που υπάρχουν σε άλλα τμήματα του κειμένου με μόνη καινούργια πρόταση την υποστήριξη της ίδρυσης παραρτημάτων (franchising) των ελληνικών ΑΕΙ σε άλλες χώρες για την οποία έχουμε επιφυλάξεις.

A. ΚΟΚΚΟΣΗΣ:

I) Πιστεύουμε ότι ο ενιαίος νόμος για την Ανώτατη Εκπαίδευση θα πρέπει να διατηρήσει τις 4 βαθμίδες σε όλα τα Ιδρύματα, Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Σε περίπτωση που αποφασιστεί από την πολιτεία η δημιουργία 3 βαθμίδων στα Πανεπιστήμια θεωρείται αυτονόητο ότι μέσα στα πλαίσια της ενιαιοποίησης του χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης οι 3 βαθμίδες πρέπει να ισχύσουν και για τα ΤΕΙ.

II) Συμφωνούμε στην κλειστή διαδικασία εξέλιξης των μελών ΔΕΠ/ΕΠ. Πιστεύουμε ότι η συγκρότηση των εκλεκτορικών Σωμάτων θα πρέπει να απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ Ελληνικών Ιδρυμάτων, συμφωνούμε με την πρόταση του Προέδρου του ΕΣΥΠ για τη συγκρότηση των τριμελών εισηγητικών επιτροπών όπως αυτή αναφέρεται στην εισήγησή του.

III) Θεωρούμε αυτονόητο την ύπαρξη μεταβατικών διατάξεων εξέλιξης όλων των βαθμίδων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ.

IV) Πιστεύουμε ότι η πολιτεία θα διασφαλίσει τη χρηματοδότηση των μελών ΔΕΠ/ΕΠ των Ιδρυμάτων σύμφωνα με τις προγραμματικές συμφωνίες.

K. ΑΥΓΟΥΣΤΑΚΗΣ:

(Α) Σχετικά με τις βαθμίδες του προσωπικού στα Πανεπιστήμια, θεωρούμε ότι:

(α) πρέπει να περιοριστούν οι συνεχείς κρίσεις και οι σχέσεις εξάρτησης των κατώτερων βαθμίδων προς τις ανώτερες, με παράλληλες βελτιώσεις στη σύνθεση των εκλεκτορικών σωμάτων

(β) η σημερινή βαθμίδα του Λέκτορα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που της αντιστοιχούν έχει καταλήξει να είναι αναντίστοιχη των πραγματικών προσόντων των υποψηφίων.

Κατά συνέπεια, θα μπορούσαν οι βαθμίδες να περιοριστούν σε 3 και να υπάρχει κρίση για μονιμότητα στη βαθμίδα του επίκουρου μετά από 5 χρόνια. Σε μια τέτοια περίπτωση, μεταβατικές διατάξεις πρέπει να προνοήσουν για τους υπηρετούντες λέκτορες και τους εκλεγμένους υπό διορισμό. Δεν θεωρούμε ότι είναι χρήσιμο να υπάρχει βαθμίδα προσωπικού με αποκλειστικά διδακτικό έργο και όχι ερευνητικό, όπως η προτεινόμενη αλλαγή της βαθμίδας του Λέκτορα, η οποία δεν θα δίνει δυνατότητα εξέλιξης.

Σε σχέση, με το έκτακτο ή επικουρικό διδακτικό έργο, συμφωνούμε με τη σταδιακή κατάργηση του θεσμού των διδασκόντων του Π.Δ. 407 και προτείνουμε την αντικατάστασή τους με τον θεσμό των μεταδιδακτόρων ερευνητών στους οποίους θα ανατίθεται και διδακτικό έργο, καθώς και την αξιοποίηση του θεσμού του επισκέπτη καθηγητή. Βοηθητικό διδακτικό έργο πρέπει επίσης να ανατίθεται στους υποψήφιους διδάκτορες.

Όσον αφορά την διαδικασία εκλογής ή εξέλιξης μέλους ΔΕΠ η θέση μας είναι γενικά η εξής: Διαφωνούμε με τον ορισμό του εκλεκτορικού σώματος και εισηγητικής επιτροπής από το μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης του Κοσμήτορα, όπως προτείνεται. Τα εκλεκτορικά σώματα θα πρέπει να απαρτίζονται από μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή άλλου πανεπιστημίου που θα είναι ειδικοί στο αντικείμενο της υπό προκήρυξη θέσης. Το υπουργείο πρέπει άμεσα να δρομολογήσει τις απαραίτητες διαδικασίες ώστε να διαμορφωθεί ο εθνικός κατάλογος κριτών για κάθε επιστημονική περιοχή.

Τέλος θεωρούμε ότι χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα **δευτεροβάθμιο όργανο παραπομπής των ενδοπανεπιστημιακών διαφορών**, όπως οι εκλογές μελών ΔΕΠ, κλπ.

(B) Σχετικά με τη μισθοδοσία των πανεπιστημιακών:

Διαφωνούμε με την πρόνοια ότι η «πολιτεία χρηματοδοτεί το προσωπικό των ιδρυμάτων σύμφωνα με τις προγραμματικές συμφωνίες». Η πολιτεία έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την μισθοδοσία των πανεπιστημιακών πέρα και έξω από την υπογραφή ή μη «προγραμματικών συμφωνιών». Είναι υποχρέωση της πολιτείας να διασφαλίζει ένα αξιοπρεπές μισθολόγιο για τους πανεπιστημιακούς δασκάλους, το οποίο θα ανταποκρίνεται στα προσόντα τους και στο λειτούργημα που επιτελούν. Το κάθε πανεπιστήμιο μπορεί με βάση δικά του ακαδημαϊκά κριτήρια να παρέχει επιπλέον χρηματοδότηση για ερευνητικό έργο ή για επιπλέον τεχνικό-διοικητικό προσωπικό σε πανεπιστημιακούς με εξαιρετές ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Π. ΚΑΡΑΚΟΛΤΣΙΔΗΣ:

1. Να υπάρχει ο ίδιος αριθμός βαθμίδων τόσο στα Πανεπιστήμια όσο και στα ΤΕΙ.
2. Να διατηρηθεί η ανοικτή διαδικασία στην εξέλιξη τόσο του ΔΕΠ όσο και του ΕΠ.
3. Διαφωνούμε με την εξάρτηση του τεχνικού και διοικητικού προσωπικού από τις διαθέσεις των εκάστοτε διοικήσεων των Ιδρυμάτων.
4. Η πολιτεία να εγγυηθεί το ύψος των μισθών του ΔΕΠ και ΕΠ.

Κ. ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗΣ:

Στα θέματα προσωπικού νομίζω ότι πρέπει να διατηρηθεί η βαθμίδα του λέκτορα. Οι εξελίξεις των μελών ΔΕΠ πρέπει να γίνονται με ανοικτές διαδικασίες. Ίσως ένα σώμα εθνικών κριτών ανά αντικείμενο από το οποίο θα κληρώνονται οι εκλέκτορες είναι η περισσότερη αδιάβλητη διαδικασία.

Π. ΔΑΛΙΑΝΗΣ:

Θα θέλαμε να επισημάνουμε τον προβληματισμό μας ως προς την πρόταση της Διαβούλευσης, που αναφέρεται στην κατάργηση του θεσμού του Διδάσκοντα ΠΔ 407 και της αντικατάστασής του από τη μη εξελίξιμη βαθμίδα του Λέκτορα που προτείνεται να έχει κυρίως διδακτικά καθήκοντα. Αν εξαιρέσουμε το γεγονός της πρότασης για διεύρυνση της διάρκειας σύμβασης σε αυτό το επίπεδο, αναρρωτιόμαστε από ποιους θα ενισχυθεί ο ερευνητικός χαρακτήρας της Γ βαθμίας, αν η Πολιτεία δε φροντίσει να δώσει κίνητρα και να ενισχύσει τη συμμετοχή των νέων επιστημόνων;

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να ενισχυθεί η συμμετοχή των νέων επιστημόνων στις ερευνητικές δραστηριότητες – *προϋπόθεση φυσικά αποτελεί η καθ' αυτή ουσιαστική πρόθεση και ενίσχυση της Έρευνας*- με τη θέσπιση κανόνων και κριτηρίων για τη θεσμοθέτησή της και τη διευκόλυνση των Ακαδημαϊκών Μονάδων προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η προσέλκυση Νέων επιστημόνων και η ενίσχυσή τους και προς την Ερευνητική δραστηριότητα, θα πρέπει να αποτελεί μέρος των κριτηρίων Αξιολόγησης Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, Μονάδων και Διδασκόντων στα πλαίσια της οποίας Θεσμοθέτησης της Αξιολόγησής τους. Οι νέοι επιστήμονες δε θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως «βοηθοί» που θα διευκολύνουν το διδακτικό έργο διδασκόντων ανώτερων Βαθμίδων, αλλά ως ισότιμοι συνεργάτες και φορείς ενίσχυσης και ανανέωσης όλων των δραστηριοτήτων στο Ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Β. ΠΟΛΙΤΗΣ - ΣΤΕΡΓΙΟΥ:

Για το δεύτερο θέμα που αφορά το Προσωπικό των Ιδρυμάτων, θα ήθελα να σας θυμίσω ότι τα μέλη ΕΠ των ΤΕΙ με το νόμο 2916 του 2001 εντάχθηκαν ύστερα από επανάκριση σε τέσσερις βαθμίδες από τρεις που ήταν μέχρι τότε εναρμονιζόμενα με τις ισχύουσες

Πανεπιστημιακές. Στο κείμενο διαβούλευσης προτείνεται να καθιερωθεί το αντίθετο. Είναι βασικό για τα ΤΕΙ η διατήρηση του ίδιου αριθμού βαθμίδων με αυτόν των Πανεπιστημίων.

Για την εκλογή μελών ΔΕΠ και ΕΠ συμφωνώ με τις προτάσεις του Κου Λυκουργιώτη με την επισημάνση ότι τα εκλεκτορικά θα πρέπει να ορίζονται από συλλογικά και όχι από μονοπρόσωπα όργανα. Επίσης νομίζω, ότι η κρίση για εξέλιξη στις προβλεπόμενες βαθμίδες θα πρέπει να γίνεται με κλειστή διαδικασία, διότι η ανοικτή γεννά μάταιες ή ψευδείς προσδοκίες σε τρίτους και αγνοεί εκ προοιμίου την προσφορά των υπηρετούντων, οι οποίοι ούτως ή άλλως θα κριθούν. Η διατύπωση γνώμης εκ μέρους σημαντικών ξένων επιστημόνων (όχι κατ' ανάγκην ομογενών) που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και για τη σύνταξη της εισηγητικής έκθεσης για την εκλογή νέων ή την εξέλιξη των μελών ΔΕΠ ή ΕΠ, νομίζω ότι έχει περισσότερες πιθανότητες να είναι αντικειμενική, από τη συμμετοχή τους στο εκλεκτορικό σώμα, που οι ανθρώπινες επιρροές ενισχυμένες από την "παραδοσιακή ελληνική φιλοξενία" είναι πιο ορατές. Αν θεωρήσουμε την πιο πάνω μεμονωμένη πρακτική, που εφαρμόζεται με τη πρωτοβουλία ορισμένων τμημάτων, ως επιτυχημένη πειραματική, θεσμοθετούμενη, θα γίνει αποδεκτή και τα οφέλη της θα γενικευθούν.

Χ. ΝΑΣΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Σχετικά με τις ρυθμίσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού, θεωρούμε ότι είναι θέματα Εσωτερικών Κανονισμών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων τα οποία σαφώς μπορούν να αυτοαξιολογηθούν και ναβάλουν τα κριτήρια για μια αυτοτελή εξέλιξη μετά από μία αυστηρή αρχική κρίση όπως προτείνετε και ο ίδιος.

Κλείνοντας, θέλουμε χρησιμοποιώντας τις λέξεις κλειδιά του Προέδρου του ΣΑΠΕ κ. Λύτρα να τονίσουμε ότι, ο Ορθός Λόγος, το Επιχείρημα και η Δημοσίευση πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά της Ακαδημαϊκής Κοινότητας, που για εμάς αποτελεί τον πρωτογενή πλούτο της κοινωνίας μας. Τον πλούτο εκείνο που έχοντας ζωντανή συμμετοχή στην Τοπική Καλλικρατική Δομή της χώρας, μπορεί μέσα από την αυτοτέλειά της και τον αυτοσεβασμό της να βοηθήσει την ανάπτυξη της χώρας, χρηματοδοτούμενη μέσα από την συμμετοχή στην έρευνα και στην τεχνολογία.